Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Altes Testament, 1. Teil - Cod. Aug. perg. 88

[S.l.], [14. Jahrh.]

Deuteronomium

urn:nbn:de:bsz:31-62647

Visual Library

decimā hēditate minuet᷑. atq; ita
fiet ut cū iubileus id ē qͥnquage
simꝰ anni remissionis aduenit. ↄfun
dat᷑ sortiū distributio. ⁊ alioꝝ pos
sessio ad alios trāseat. Respondit
moyses filys isrl'. ⁊ dn̄o pcipiente
ait. Recte tribꝰ filioꝝ ioseph locuta ē.
⁊ hec lex sup̄ filiabꝰ salphaad a dn̄o
pmulgata ē. Nubant quibꝰ uolunt
tm̄ ut sue tribꝰ hoibꝰ. nec ↄmisceat᷑
possessio filioꝝ isrl' de tribu in tribum.
Omnis enī uiri ducent uxores de tribu
⁊ cognatione sua. ⁊ cuncte femine
maritos de eadē tribu accipient. ut
hēditas pmaneat in familys. nec s̄
ↄmisceant᷑ tribꝰ. s; ita maneant ut
a dn̄o separate s̄. Feceruntq; filie salpha
ad ut fuerat impatū. ⁊ nupserunt
maala ⁊ thersa ⁊ egla ⁊ melcha ⁊
noua filys patrui sui de familia ma
nasse q̄ fuit filii ioseph. ⁊ possessio q̄
illis fuerat attributa mansit in tribu ⁊
familia patris earū. Hec s̄ mandata
atq; iudicia. que pcepit dn̄s pma
nū moysi ad filios isrl'. in campestri
bus moab supra iordanē ↄtra Hie
richo. Explicit liber numeri

Incipit liber Deutronomij

Capitulum primum.

HEC SUNT VER
ba que locutꝰ est moy
ses ad omnē isrl' trans
iordanē in solitudine
campestri. ↄtra mare rubꝝ.
inter pharan ⁊ tophel ⁊ labā ⁊ ase
roth ubi auri ē plurimū. undecim di
ebus de oreb. p uiā montis seir usq;
ad cades barne. Quadragesimo anno
undecimo mense. pma die mēsis. locutꝰ
ē moyses ad filios isrl' omīa que pceperat
illi dn̄s ut diceret illis. postq; pcussit seon
regē amorreoꝝ qui habitauit in esebon.
⁊ og regē basan q̄ mansit in asteroth. ⁊
in edrai trās iordanē in terra moab. cepitq;
moyses explanare legē ⁊ dicē. Dn̄s ds
nost' locutꝰ est ad nos in oreb dicens.
Sufficit uob qd' in hoc monte mansistis.
Reuertimini ⁊ uenite ad montē amorre
oꝝ. ⁊ ad cetera que ei pxima s̄ campestria
atq; montana. ⁊ humiliora loca ↄtra
meridiē. ⁊ iuxta litꝰ maris. Terram
chananeoꝝ ⁊ libani usq; ad flumē mag
nū eufraten. En inqͥt tradidi uob. In
gredimini ⁊ possidete eā sup q̄ iurauit
dn̄s patribꝰ urīs abrahā ⁊ ysaac ⁊ iacob
ut daret illam eis ⁊ semini eoꝝ post eos.
Dixiq; uob illo in tempe. Non possū
solus sustinē uos. q2 dn̄s ds urē multi
plicauit uos. ⁊ estis hodie sic stelle celi
plurime. Dn̄s ds patrū urōꝝ addat ad
hunc numeꝝ multa milia. ⁊ bn̄dicat
uob sic locutꝰ ē. Non ualeo solus nego
tia urā sustinē. ⁊ pond' ac iurgia. Da
te e uob uiros sapientes ⁊ gnaros. ⁊
quoꝝ ↄuersatio sit pbata in tribubꝰ urīs. ut
ponā eos uob pncipes. Tunc respondi
stis m̄. Bona res ē quā uis facē. Tuliq;
de tribubꝰ urīs uiros sapientes ⁊ nobiles
⁊ ↄstitui eos pncipes. tribunos ⁊ centuri
ones ⁊ qͥnquagenarios ac decanos q̄
docerent uos singula. pcepiq; eis dicens.
Audite illos. ⁊ qd' iustū est iudicate.
Siue ciuis sit ille siue pegrinꝰ. nulla erit
distantia psonaꝝ. ita paruū audietis
ut magnū. nec accipietis cuiusq; pso
nā. q2 di iudiciū est. Quod si difficile uob

I

illuc. Visum sibi fuit referte ad me et ego au-
diam. Precepique omnia que facere deberetis.
Profecti autem de Oreb transivimus per heremum ter-
ribilem et maximam solitudinem quam vidistis
per viam montis amorrei sicut preceperat dominus.
Cumque venissemus in cades C deus noster nob-
barne. dixi vobis. Venistis ad montem am-
orrei. quem dominus deus noster daturus est nobis.
Vide terram quam dominus deus tuus dat tibi. ascende et
posside eam sicut locutus est dominus deus vester patribus
tuis. Noli metuere. nec quicquam paveas.
Et accessistis ad me omnes atque dixistis.
Mittamus viros qui considerent terram. et renun-
tient per quod iter debeamus ascendere et ad quas
pergere civitates. Cumque mihi sermo placu-
isset. misi ex vobis .xii. viros singulos de
tribubus suis. Qui cum perrexissent et ascen-
dissent in montem venerunt usque ad vallem botri.
et considerata terra sumentes de fructibus eius ut
ostenderent ubertatem attulerunt ad nos atque
dixerunt. Bona est terra quam dominus deus noster daturus est nobis.
Et noluistis ascendere sed increduli ad sermo-
nem domini dei nostri. murmurati estis in taber-
naculis vestris atque dixistis. Odit nos dominus
et idcirco eduxit nos de terra egypti ut tra-
deret in manu amorrei atque deleret. Quo
ascendemus? Nuntii terruerunt cor nostrum
dicentes. maxima multitudo est et nobis
statura procerior. urbes magne et ad ce-
lum usque munite. filios enachim vidimus
ibi. Et dixi vobis. Nolite metuere. nec timea-
tis eos. Dominus deus qui ductor est noster. pro vobis
ipse pugnabit. sicut fecit in egypto viden-
tibus cunctis. et in solitudine ipsi vidistis.
Portavit te dominus deus tuus ut solet homo ge-
stare parvulum filium suum in omni via per quam
ambulastis donec veniretis ad locum
istum. et nec sic quidem credidistis domino deo ve-
stro qui precessit vos in via et metatus est

locum in quo tentoria figere deberetis nocte
ostendens vobis iter per ignem. et die per co-
Cumque audisset lumnam nubis.
dominus vocem sermonum vestrorum. iratus iuravit et
ait. Non videbit quispiam de hominibus genera-
tionis huius pessime. terram bonam quam sub
iuramento pollicitus sum patribus vestris. preter
caleph filium iephone. Ipse enim videbit eam.
et ipsi dabo terram quam calcavit et filiis eius.
pro eo quia secutus est dominum. Nec miran-
da indignatio in populum. cum mihi quoque
iratus dominus propter vos dixerit. Nec tu ingre-
dieris illuc. sed iosue filius nun minister
tuus ipse intrabit pro te. Hunc exhortare
et robora. et ipse terram dividet israheli fore
Parvuli vestri de quibus dixistis quod captivi
ducerentur. et filii qui hodie boni ac mali
ignorant distantiam. ipsi ingredientur
et ipsis dabo terram et possidebunt eam.
vos autem revertimini et abite in solitudi-
nem per viam maris rubri. Et respondistis
Ascendemus atque mihi. Peccavimus domino.
pugnabimus sicut precepit dominus deus noster.
Cumque instructi armis pergeretis in
montem. ait mihi dominus. Dic ad eos. Noli-
te ascendere neque pugnetis. non enim sum
vobiscum. ne cadatis coram inimicis
vestris. Locutus sum et non audistis. sed ad-
versantes imperio domini. et tumentes super-
bia ascendistis in montem. Itaque egressus
amorreus qui habitabat in montibus
et obviam veniens persecutus est vos sicut
solent apes persequi. et cecidit de seir
usque horma. Cumque reversi ploraretis
coram domino non audivit vos. nec voci ve-
stre voluit acquiescere. Sedistis ergo in
cades barne multo tempore. II
Profectique inde venimus in solitudinem
que ducit ad mare rubrum sicut mihi

circuivit dominus. et circuivimus montem seir lon
go tempore. Dixitque dominus ad me. Sufficit
vobis circuire montem istum. Ite contra aqui
lonem. Et populo precipe dicens. Transibitis
per terminos fratrum vestrorum filiorum esau qui habi
tant in seir. et timebunt vos. Videte
ergo diligenter ne moveamini contra eos.
Neque enim dabo vobis de terra eorum quantum potest
unius pedis calcare vestigium. quia in pos
sessionem esau dedi montem seir. Cibos
emetis ab eis pecunia et comedetis.
aquam emptam haurietis et bibetis.
Dominus deus tuus benedixit tibi in omni opere
manuum tuarum. Novit iter tuum quomodo
transieris solitudinem hanc magnam per xl.
annos habitans tecum dominus deus tuus.
et nichil tibi defuit. Cumque transissemus
fratres nostros filios esau qui habitabant
in seir per viam campestrem de helath et de
acsiongaber venimus ad iter quod ducit
in desertum moab. Dixitque dominus ad me. Non
pugnes contra moabitas. nec ineas
adversus eos prelium. Non enim dabo tibi
quicquam de terra eorum. quia filiis loth tradidi
ar in possessionem. Emim primi fuerunt ha
bitatores eius populus magnus et validus et
tam excelsus ut de enachim stirpe
quasi gygantes crederentur. et essent
similes filiorum enachim. Denique moa
bite appellant eos emim. In seir autem
prius habitaverunt horrei. Quibus expul
sis atque deletis habitaverunt filii esau.
sicut fecit israel in terra possessionis sue
quam dedit sibi dominus. Surgentes ergo ut
transiremus torrentem zared venimus ad
eum. Tempus autem quo ambulavimus de cades
barne usque ad transitum torrentis za
red. xxx. et octo annorum fuit. donec
consumeretur omnis generatio hominum bellato
rum de castris sicut iuraverat dominus. cuius manus
fuit adversum eos ut interirent de medio
castrorum. Postquam autem universi ceciderunt pug
natores. locutus est dominus ad me dicens. Tu
transibis hodie terminos moab urbem nomine
ar et accedens in vicina filiorum amon
cave ne pugnes contra eos. nec movea
ris ad prelium. Non enim dabo tibi de terra filiorum
amon. quia filiis loth dedi eam in possessio
nem. Terra gygantium reputata est et in
ipsa olim habitaverunt gygantes
quos amonite vocant zomzommim. populus
magnus et multus et procere longitudinis
sicut enachim quos delevit dominus a facie eorum
et fecit eos habitare pro eis. sicut fecerat
filiis esau qui habitant in seir ~~et mo~~
~~abite qui morantur in ar donec veni~~
~~amus ad iordanem et transeamus in terram quam~~
~~dominus deus noster daturus est~~ delens horre
os et terram eorum illis tradens. quam possi
dent usque in presens. Eveos quoque qui
habitabant in aserim usque gazam. ca
padoces expulerunt. qui egressi de ca
padocia deleverunt eos. et habitaverunt
pro illis. Surgite et transite in montem arnon torrentem
Ecce tradidi in manu tua seon regem
esebon. amorreum et terram eius. Incipe pos
sidere. et committe adversum eum prelium.
Hodie incipiam mittere terrorem atque for
midinem tuam in populos qui habitant
sub omni celo. ut audito nomine tuo pa
veant. et in morem parturientium contre
miscant et dolore teneantur. Misi ergo
nuntios de solitudine cademoth ad
seon regem esebon. verbis pacificis di
cens. Transibimus per terram tuam. Publi
ca gradiemur via. non declinabimus neque
ad dexteram neque ad sinistram. Alimenta
pretio vende nobis ut vescamur aquam

pecunia tribue et sic bibemus. Tantum
est ut nobis concedas transitum sicut fecerunt
filii esau qui habitant in seir. et mo
abite qui morantur in ar donec veniam
ad iordanem et transeam in terram quam dominus
deus noster daturus est nobis. Noluitque seon
rex esebon dare nobis transitum quia indu
raverat dominus deus spiritum eius et obfirmaverat
cor illius ut traderetur in manus tuas sicut
nunc vides. Dixitque dominus ad me Ecce ce
pi tradere tibi seon et terram eius. incipe possi
dere eam. Egressusque est seon obviam nobis
cum omni populo suo ad prelium in iessa et tra
didit eum dominus deus noster nobis. percussimusque
eum cum filiis suis et omni populo suo. cunctas
que urbes in tempore illo cepimus interfec
tis habitatoribus earum viris et mulieribus
ac parvulis. Non reliquimus in eis quicquam.
absque iumentis que in partem venere pre
dantium. et spoliis urbium quas cepimus. Ab a
roer que est super ripam torrentis arnon
oppido quod in valle situm est usque ga
laad non fuit vicus et civitas que nostras
effugeret manus. Omnes tradidit dominus deus
noster nobis. absque terra filiorum ammon ad quam
non accessimus et cunctis que adiacent tor
renti ieboch et urbibus montanis univer
sisque locis a quibus nos prohibuit dominus deus noster
Itaque conversi ascendimus per iter iij
basan egressusque est og rex basan in
occursum nobis cum populo suo ad bellandum
in edrai. Dixitque dominus ad me. Ne time
as eum quia traditus est cum omni populo ac terra
sua in manu tua faciesque ei sicut fecisti seon
regi amorreorum qui habitavit in esebon.
Tradidit ergo dominus deus noster in manibus nostris et
og regem basan et universum populum eius. per
cussimusque eos usque ad internitionem vasta
tes cunctas civitates illius uno tempore

Non fuit oppidum quod nos effugeret.
sexaginta urbes et omnem regionem
argob regni og in basan cuncte ur
bes erant munite muris altissimis
portisque et vectibus absque oppidis in
numeris que non habebant muros.
et delevimus eas sicut feceramus seon re
gi esebon disperdentes omnem civitatem
virosque ac mulieres et parvulos. iumen
ta autem et spolia diripuimus Tulimus
que illo in tempore terram de manu duorum
regum amorreorum. qui erant trans iordanem
a torrente arnon usque ad montem her
mon. quem sidonii sarion vocant. et
amorrei sanir. Omnes civitates que
site sunt in planitie et universam terram
galaad et basan usque selcha et edrai
civitates regni og in basan. Solus
quippe basan og rex restiterat de stir
pe gygantum. Monstratur lectus eius fer
reus qui est in rabbath filiorum ammon. qui
novem cubitos habens longitudinis
et quatuor latitudinis ad mensuram
cubiti virilis manus. Terramque possedi
mus in tempore illo ab aroer que est
super ripam torrentis arnon usque ad me
dium montis partem galaad. et civitates
illius dedi ruben et gad. Reliquam autem partem
galaad et omnem basan regni og tradi
di dimidie tribui manasse. omnem re
gionem argob. Cuncta basan vocabatur
terra gygantum. Iair filius manasse pos
sedit omnem regionem argob usque ad termi
nos gessuri et machati. vocavitque
ex nomine suo basan avoth iair. idest vil
las iair usque in presentem diem. Machir
quoque dedi galaad. et tribubus ruben. et
gad dedi terram galaad usque ad torren
tem arnon. medium torrentis et confinium

usque ad torrentem iaboc qui est terminus
filiorum amon. et planitiem solitudinis
atque iordanem et terminos cenereth
usque ad mare deserti quod est salsissimum.
ad radices montis fasga contra ori
entem. Precepique vobis in tempore illo
dicens. Dominus deus noster dat vobis terram
hanc in hereditatem. Expediti precedite
fratres vestros filios israel omnes viri robu
sti. absque uxoribus et parvulis atque iu
mentis. Novi enim quod plura habeatis
pecora. et in urbibus remanere debe
bunt quas tradidi vobis. donec requiem
tribuat dominus fratribus vestris sicut vobis
tribuit. et possideant etiam ipsi terram
quam daturus est eis trans iordanem.
Tunc revertetur unusquisque in possessionem
quam dedi vobis. Iosue quoque in tempore
illo precepi dicens. Oculi tui viderunt
que fecit dominus deus noster duobus his regibus.
sic faciet omnibus regnis ad que transi
turus es. Ne timeas eos. dominus enim
deus vester pugnabit pro vobis.
Precatusque sum dominum in tempore illo di
cens. Domine deus. tu cepisti ostendere servo
tuo magnitudinem tuam. manumque for
tissimam. Neque enim est alius deus vel in celo
vel in terra. qui possit facere opera tua. et
conparari fortitudini tue. Transibo igitur et
videbo terram hanc optimam trans ior
danem. et montem istum egregium et liba
num. Iratusque est mihi dominus propter vos. nec
exaudivit me. sed dixit mihi. Sufficit
tibi. nequaquam ultra loquaris de hac re
ad me. Ascende cacumen fasge. et
oculos tuos circumfer ad occidentem
et aquilonem. austrumque et orientem et
aspice. Nec enim transibis iordanem istum.
Precipe iosue et corrobora eum atque

conforta. quia ipse precedet populum istum. et di
videt eis terram quam visurus es. Mansi
musque in valle contra phanum phogor. IIII
Et nunc israel audi precepta mea atque
iudicia que ego doceo te. ut faciens
ea vivas et ingrediens terram possideas.
quam dominus deus patrum tuorum [illegible] daturus est
vobis. Non addetis ad verbum quod vobis
loquor. neque auferetis ex eo. Custodi
te mandata domini dei vestri. que ego preci
pio vobis. Oculi vestri viderunt omnia que fe
cit dominus contra beelphegor. quomodo contri
verit omnes cultores eius de medio vestri.
Vos autem qui adheretis domino deo vestro vi
vitis universi usque in presentem diem. Sci
tis quod docuerim vos precepta atque
iustitias. sicut mandavit mihi dominus deus
meus. Sic facietis ea in terra quam posses
suri estis. et observabitis et implebitis
opere. Hec est enim vestra sapientia et intel
lectus coram populis. ut audientes uni
versi precepta hec dicant. En populus sapi
ens et intelligens. gens magna.
nec est alia natio tam grandis que de
os habeat appropinquantes sibi. sicut
deus noster adest cunctis obsecrationibus
nostris. Que est enim alia gens sic incli
ta ut habeat cerimonias iustaque iu
dicia. et universam legem quam ego propono
hodie ante oculos vestros. Custodi igitur
temet ipsum et animam tuam sollicite. ne
obliviscaris verborum que viderunt oculi
tui. et ne excidant de corde tuo cunc
tis diebus vite tue. Docebis ea filios
ac nepotes tuos. diem in quo stetisti co
ram domino deo tuo in horeb. quando dominus lo
cutus est ad me dicens. Congrega ad me
populum ut audiat sermones meos. et di
scant timere me omni tempore quo vivunt

intra· doceantq; filios suos· Et ac
cessistis ad radices montis q̄ ardebat
usq; ad celū· erantq; in eo tenebre nu
bes ⁊ caligo· locutusq; ē dn̄s ad uos
de medio ignis· uocē uerbor ei audi
stis· ⁊ formā penit̄ n̄ uidistis· Et
ostendit uob̄ pactū suū qd̄ precepit
ut faceretis ⁊ decē uerba que scͥpsit
in duabꝫ tabulis lapideis· Michiq; mā
dauit illo tempe ut docerē uos ce
rimonias ⁊ iudicia que facē debe
tis in trā quā possessuri estis· Custodite
igit̄ sollicite animas uestras.
Non uidistis aliquā similitudinē in
die qua locut̄ ē uob̄ dn̄s in oreb de
medio ignis. ne forte decepti faciatis
uob̄ sculptā similitudinē aut ymagi
nē masculi uł femine· similitudinē
oīm iumentor̄ que s̄ sup̄ terrā· uł aui
um sub celo uolantiū atq; reptiliū que
mouent̄ in trā· siue pisciū qui sub tra
morant̄ in aquis· ne forte oc̄lis ele
uatis ad celū uideas solē ⁊ lunā ⁊
oīa astra celi· ⁊ errore deceptus adores
ea ⁊ colas que creauit dn̄s ds̄ tuus
in ministeriū cunctis gentibꝫ que sub
celo s̄· Vos aū tulit dn̄s ⁊ eduxit de
fornace ferrea egipti· ut haberet po
pulū hereditariū· sic̄ ē in p̄senti die· Ι
ratusq; ē dn̄s contra me ꝓpt̄ sermones ue
stros· ⁊ iurauit ut n̄ transirē iordanē·
nec ingrederer trā optimā quā datu
rus ē uob̄· Ecce morior in hac humo·
n̄ transibo iordanē· Vos transibitis ⁊
possidebitis terrā egregiā· Caue nequā
do obliuiscaris pacti dn̄i dī tui qd̄ pe
pigit tecū· ⁊ facias t̄ sculptā simili
tudinē eor̄ que fieri dn̄s ꝓhibuit· qꝛ
dn̄s ds̄ tuus ignis consumens ē deus

emulator· Si genueritis filios ac ne
potes· ⁊ morati fueritis in tra· de
ceptiq; feceritis uob̄ aliquā simi
litudinē patrantes malū coram
dn̄o dō urō ut eū ad iracundiā pro
uocetis· testes inuoco hodie celū
⁊ trā· cito perituros uos ēē de tra
quā transito iordane possessuri
estis· Non habitabitis in eo longo
tempe· s; delebit uos dn̄s atq;
disp̄get in oīs gentes· ⁊ rema
nebitis pauci in nationibꝫ ad quas
uos ducturus ē dn̄s· ibiq; seruie
tis dijs qui hoīm manibꝫ fabricati
ti s̄ ligno ⁊ lapide qui n̄ uident
nec audiunt· n̄ comedunt n̄ odorant̄.
Cumq; q̄sieritis ibi dn̄m dm̄ tuū
inuenies eū· si tamē toto corde quesi
eris· ⁊ tota tribulatione aīe tue·
Postquā te inuenerint oīa que p̄dicta
s̄· nouissimo tempe reuertens ad do
minū dm̄ tuū· ⁊ audies uocē ei· qꝛ
ds̄ misericors ē dn̄s ds̄ tuus· Non di
mittet te nec omnino delebit· nec
obliuiscet̄ pacti in q̄ iurauit patribꝫ
tuis· Interroga de diebꝫ antiqs̄ qui
fuer̄ ante te ex die quo creauit ds̄
hoīem sup̄ trām a summo celi usq;
ad summū ei· si f̄cā est aliqñ hui
cemodi res· aut umq̄ cognitū ē ut
audiret ppl̄s uocē dn̄i loquentis
de medio ignis sic̄ tu audisti ⁊ ui
disti· si fecit ds̄ ut ingrederet̄ ⁊
tolleret s̄ gentē de medio nationū
p̄ temptationes· signa atq; porten
ta· ꝓpugnā atq; robustā manū·
extentūq; brachiū ⁊ horribiles ui
siones· iuxta oīa que fecit p̄ uobis
dn̄s ds̄ ur̄ in egypto uidentibꝫ oc̄lis

tuus ut scires quod dominus ipse est deus
et non est alius preter eum. De celo te fecit
audire vocem suam ut doceret te. et in
terra ostendit tibi ignem suum maximum. et
audisti verba illius de medio ignis
quia dilexit patres tuos. et elegit semen
eorum post eos. Eduxitque te precedens
in virtute sua magna ex egypto.
ut deleret nationes maximas et
fortiores te in introitu tuo. et intro
duceret te daretque tibi terram earum in pos
sessionem. sicut cernis in presenti die. Scito
ergo hodie et cogita in corde tuo quod dominus
ipse sit deus in celo sursum. et in terra de
orsum. et non sit alius. Custodi precep
ta eius atque mandata que ego precipio tibi.
ut bene sit tibi et filiis tuis post te. et
permaneas multo tempore super terram quam
dominus deus tuus daturus est tibi.
Tunc separavit moyses tres civitates
trans iordanem ad orientalem plagam. ut
confugiat ad eas qui occiderit nolens
proximum suum nec fuerit inimicus ante
unum et alterum diem. et ad harum aliquam ur
bium possit evadere. Bosor in solitudi
ne que sita est in terra campestri de tri
bu ruben. et ramoth in galaad que est
in tribu gad. et golan in basan que
est in tribu manasse. Ista est lex quam propo
suit moyses coram filiis israel. et hec te
stimonia et cerimonie atque iudicia
que locutus est ad filios israel quando eg
ressi sunt de egypto trans iordanem. in
valle contra phanum phogor in terra
seon regis amorrei. qui habitavit in
esebon quem percussit moyses. Filii quoque
israel egressi ex egypto possederunt
terram eius et terram og regis basan. duo
rum regum amorreorum qui erant trans
iordanem ad solis ortum. ab aroer que
sita est super ripam torrentis arnon
usque ad montem sanir qui est et hermon. seon
omnem planitiem trans iordanem ad o
rientalem plagam usque ad mare soli
tudinis. et usque ad radices montis
Vocavitque moyses [VI] phasga
omnem israhelem. et dixit
ad eum. Audi israel cerimonias atque
iudicia que ego loquor in auribus
vestris hodie. Discite ea et ope
re complete. Dominus deus noster pepigit fe
dus nobiscum in oreb. Non cum patri
bus nostris iniit pactum. sed nobi
scum qui in presentiarum sumus et vivimus.
Facie ad faciem locutus est vobis in mon
te de medio ignis. Ego sequester et
medius fui inter dominum et vos in tem
pore illo. ut annuntiarem vobis eius
verba. Timuistis enim ignem. et non
ascendistis in montem. Et ait. Ego dominus
deus tuus qui eduxi te de terra egypti.
de domo servitutis. Non habebis
deos alienos in conspectu meo.
Non facies tibi sculptile nec simi
litudinem omnium que in celo sunt desuper.
et que in terra deorsum. et que ver
santur in aquis sub terra. Non adora
bis ea. et non coles. Ego enim sum dominus
deus tuus. deus emulator reddens in
iquitatem patrum super filios in tertiam et
quartam generationem his qui oderunt
me. et faciens misericordiam in multa mi
lia diligentibus me. et custodientibus
precepta mea. Non usurpabis no
men domini dei tui frustra. quia non erit
inpunitus qui super re vana nomen eius
assumpserit. Observa diem sabbati
ut sanctifices eum sicut precepit tibi dominus

dominus deus tuus. Sex diebus operabis et fa
cies omnia opera tua. Septimus dies
sabbati est id est requies domini dei
tui. Non facies in eo quicquam operis tu
et filius tuus et filia et servus et an
cilla et bos et asinus et omne iumen
tum tuum et peregrinus qui est intra portas
tuas ut requiescat servus et ancil
la tua sicut et tu. Memento quod et ipse ser
vieris in egipto et eduxerit te in
de dominus deus tuus in manu forti et bra
chio extento. Ideo precepit tibi ut
observares diem sabbati. Honora pa
trem tuum et matrem tuam sicut precepit tibi
dominus deus tuus ut longo vivas tempore
et bene sit tibi in terra quam dominus deus tu
us daturus est tibi. Non occides. Non
mechaberis. Non facies furtum. Nec
loqueris contra proximum tuum falsum
testimonium. Non concupisces uxorem
proximi tui. Non domum non agrum non
servum non ancillam non bovem non asi
num et universa que illius sunt.
Hec verba locutus est dominus ad omnem
multitudinem vestram in monte de medio ignis et
nubis et caliginis voce magna
nichil addens amplius. Et scripsit ea
in duabus tabulis lapideis quas
tradidit michi. Vos autem postquam audi
stis vocem de medio tenebrarum et mon
tem ardere vidistis accessistis ad
me omnes principes tribuum et ma
iores natu atque dixistis. Ecce osten
dit nobis dominus deus noster maiestatem et
magnitudinem suam. Vocem eius audi
vimus de medio ignis et probavimus
hodie quod loquente deo cum homi
ne vixerit homo. Cur ergo moriemur
et devorabit nos ignis hic maximus.

Si enim audierimus ultra vocem domini dei
nostri moriemur. Quid est enim omnis caro
ut audiat vocem dei viventis qui de
medio ignis loquitur sicut nos audi
vimus et possit vivere. Tu magis
accede et audi cuncta que dixerit tibi
dominus deus noster loquerisque ad nos et nos
audientes faciemus ea. Quod cum audis
set dominus ait ad me. Audivi vocem ver
borum populi huius que locuti sunt tibi. Bene
omnia sunt locuti. Quis det tales eos habe
re mentem ut timeant me et custodiant
universa mandata mea in omni tempore
ut bene sit eis et filiis eorum usque in
sempiternum. Vade et dic eis. Reverti
mini in tentoria vestra. Tu vero hic sta
mecum et loquar tibi omnia mandata mea
et cerimonias atque iudicia que do
cebis eos ut faciant ea in terra quam
dabo eis in possessionem. Custodite igitur
et facite ea que precepit dominus deus vobis.
Non declinabitis neque ad dexteram
neque ad sinistram sed per viam quam pre
cepit dominus deus vester ambulabitis ut viva
tis et bene sit vobis et protelentur di
es in terra possessionis vestre. VI.
Hec sunt precepta et cerimonie atque
iudicia que mandavit dominus deus
vester ut docerem vos et faciatis ea
in terra ad quam transgredimini possi
dendam. Ut timeas dominum deum tuum et
custodias omnia mandata et precepta
eius que ego precipio tibi et filiis ac nepo
tibus tuis cunctis diebus vite tue ut
prolongentur dies tui. Audi israel et ob
serva ut facias et bene sit tibi et mul
tiplicieris amplius sicut pollicitus est dominus
deus patrum tuorum tibi terram lacte et mel
le manantem. Audi israel. Dominus deus noster

ds unus e. Diliges dnm dm tuu
ex toto corde tuo. et ex tota aia tua.
et ex tota fortitudine tua. Eruntq;
uba hec que ego pcipio t hodie in
corde tuo. et narrabis ea filiis tuis.
et meditabis sedens in domo tua. et
ambulans in itinere dormiens atq; co
surgens. et ligabis ea quasi signu
in manu tua. eruntq; et mouebunt int
oclos tuos. scribesq; ea in limine
et ostiis dom tue. Cumq; intro
duxerit te dns ds tuus in terra p qua
iurauit patrib; tuis abraham ysa
ac et iacob. et dederit t ciuitates ma
gnas et optimas qs n edificasti. do
mos plenas cunctar opum qs n
extruxisti. cisternas quas n fodi
sti. uineta et oliueta que n plan
tasti. et comedis et saturat fueris.
caue diligenter ne obliuiscaris di
qui eduxit te de terra egypti. de do
mo seruitutis

Dominu dm tuu timebis et ipsi
soli seruies. ac p nome illius iura
bis. Non ibitis post dos alienos
cunctar gentiu que in circuitu uro s.
quo ds emulator dns ds tuus in
medio tui. ne quando irascat furor
dni di tui ctra te. et auferat te de
supficie tre. Non temptabis dnm
dm tuu. sic temptasti in loco temp
tationis. Custodi pcepta dni di tui
ac testimonia et cerimonias quas
pcepit t. et fac qd placitu e et bonu
in conspectu dni. ut bene sit t. et in
gressus possideas tera optima de q
iurauit dns patrib; tuis. ut dele
ret omis inimicos tuos cora te sic
locutus e. Cum interrogauit te filius
tuus cras dicens. quid s uolunt te
stimonia hec et cerimonie atq; iudi
cia. que pcepit dns ds nr nobis.
dices ei. Serui eram pharaonis
in egypto. et eduxit nos dns de egip
to in manu forti. fecitq; signa sig
atq; pdigia magna atq; pessima
in egypto ctra pharaone. et omne
domu illi in conspectu nro. et eduxit
nos inde ut introductis daret tra
sup qua iurauit patrib; nris. pcepit
q; dns nob. ut faciam oia legittima
hec. et timeam dnm dm nrm et be
ne sit nob cunctis dieb; uite nre
sic est hodie. eritq; nri misericors si
custodierim et fecerim oia pcepta
ei cora dno do nro. sic mandauit

vij

Cum introduxerit nobis
te dns ds tuus in terra qua
possessurus ingrederis. et deleue
rit gentes multas cora te hetheum
et gergeseu. et amorreu et chananeu.
phereseu et eueu et iebuseu septem
gentes multo maioris numeri q;
tu es. et robustiores te. tradideritq;
eas dns ds tuus t. pcuties eas
usq; ad internitione. Non inibis cu
eis fedus. nec misereberis ear. neq;
sociabis cu eis cniugia. filiam tua
n dabis filio ei. nec filia illi accipi
es filio tuo q; seducet filiu tuu ne
sequat me. et ut magis seruiat dys
alienis. irasceturq; furor dni. et
delebit te cito. Quin poti hec faci
etis eis. Aras eor subuertite. con
fringite statuas. lucosq; succidi
te. et sculptilia cburite. q; pp̄ls
scs es dno do tuo. Te elegit dns
ds tuus ut sis ei pp̄ls peculiaris

de cunctis populis qui sunt super terram.
Non quia cunctas gentes numero
vincebatis vobis iunctus est dns
et elegit vos. cum omnibus sitis populis
pauciores. sed quia dilexit vos dns.
et custodivit iuramentum quod iuravit
patribus vestris. Eduxitque vos in manu for
ti. et redemit de domo servitutis de
manu pharaonis regis egipti. et
scies quia dns ds tuus ipse est ds for
tis et fidelis. custodiens pactum et
misericordiam diligentibus se et hiis qui cu
stodiunt precepta eius in mille generati
ones. et reddens odientibus se stati
ita ut disperdat eos. et ultra non dif
ferat. protinus eis restituens quod
Custodi ergo precepta et merentur
cerimonias atque iudicia que ego man
do tibi hodie ut facias. Si postquam au
dieris hec iudicia custodieris ea et
feceris. custodiet dns ds tuus tibi pac
tum et misericordiam quam iuravit patribus tuis et di
liget te ac multiplicabit. benedicetque
fructui ventris tui. et fructui terre tue.
frumento tuo atque vindemie oleo et
armentis gregibus ovium tuarum super terram
pro qua iuravit patribus tuis ut daret
eam tibi. Benedictus eris inter omnes populos.
Non erit apud te sterilis utriusque sex
us tam in hominibus quam in gregibus tuis.
Auferet dns a te omnem languorem et in
firmitates egipti pessimas quas novisti.
non inferet tibi. sed cunctis hostibus tuis.
Devorabisque omnes populos quos dns ds
tuus daturus est tibi. Non parcet eis
oculus tuus. nec servies diis eorum. ne
sint in ruinam tui. Si dixeris in corde
tuo plures sunt gentes iste quam ego. quo
modo potero delere eas. noli metuere. sed

recordare que fecerit dns ds tuus
pharaoni et cunctis egiptiis pla
gas maximas quas viderunt oculi
tui. et signa atque portenta manum
que robustam et extentum brachium ut
educeret te dns ds tuus. Sic faciet
cunctis populis quos metuis insuper et
scrabrones mittet dns ds tuus in
eos donec deleat omnes atque disperdat
qui fugerint et latere potuerint.
Non timebis eos. quia dns ds tuus
in medio tui est. ds magnus et terribilis.
Ipse consumet nationes has in con
spectu tuo. paulatim atque per partes.
Non poteris delere eas pariter. ne
forte multiplicentur contra te bestie terre.
Dabitque eos dns ds tuus in conspec
tu tuo. et interficiet illos donec pe
nitus deleantur. Tradet reges eorum in
manus tuas. et disperdes nomina eorum sub
celo. Nullus poterit resistere tibi. donec
conteras eos. Sculptilia eorum igne combu
res. Non concupisces argentum et au
rum de quibus facta sunt. neque assumes tibi ex
eis quicquam ne offendas. propterea quia
abhominatio est dni di tui. Nec infe
res quippiam ex idolo in domum tuam.
ne fias anathema sicut et illud est.
Quasi spurcitiam detestaberis. et ve
lud inquinamentum ac sordes abhomi
nationi habebis. quia anathema est

viii

Omne mandatum quod
ego precipio tibi hodie cave dili
genter ut facias. ut possitis vive
re et multiplicemini. ingressique pos
sideatis terram pro qua iuravit dns
patribus vestris. Et recordaberis cuncti
itineris vestri per quod adduxit te dns
ds tuus quadraginta annis

per desertum ut affligeret te atque temp
taret et nota fierent que in tuo a
nimo versabantur utrum custodires
mandata illius an non. Afflixit te
penuria et dedit tibi cibum manna
quod ignorabas tu et patres tui ut o
stenderet tibi quod non in solo pane vivit
homo sed in omni verbo quod procedit de ore
dei. Vestimentum tuum quo operiebaris neque
quaquam vetustate defecit et pes tuus non
est subtritus en quadragesimus annus est.
ut recogites in corde tuo quia sicut homo
erudit filium suum sic dominus deus tuus erudi
vit te. ut custodias mandata domini
dei tui et ambules in viis eius et timeas
eum. Dominus enim deus tuus introducet te in ter
ram bonam terram rivorum aquarumque et fon
tium in cuius campis et montibus erum
punt fluviorum abyssi. terram frumenti
ordei et vinearum in qua ficus et mala gra
nata et oliveta nascuntur. terram
olei ac mellis. ubi absque penuria
ulla comedes panem tuum. et rerum omnium
habundantia perfrueris. cuius lapides
ferrum sunt et de montibus eius eris metal
la foduntur. ut cum comederis et saciatus
fueris benedicas domino deo tuo pro terra
optima quam dedit tibi
Observa et cave nequando obliviscar
is domini dei tui et negligas mandata
eius atque iudicia et cerimonias quas
ego precipio tibi hodie. ne postquam comede
deris et saciatus fueris domos pul
chras edificaveris et habitaveris in eis
habuerisque armenta et ovium greges
argenti et auri cunctarumque rerum copiam
elevetur cor tuum et non reminiscaris domini
dei tui qui eduxit te de terra egipti de do
mo servitutis et ductor tuus fuit in so

litudine magna atque terribili in qua
erat serpens flatu adurens et scor
pio ac dypsas et nulle omnino aque. qui
eduxit rivos de petra durissima. et
cibavit te manna in solitudine que
nescierunt patres tui. et postquam afflixit
ac probavit ad extremum misertus est tui.
Ne diceres in corde tuo fortitudo mea
et robur manus mee hec michi omnia prestiterunt.
sed recorderis domini dei tui quod ipse tibi vires
prebuit. ut impleret pactum suum super
quo iuravit patribus tuis sicut presens
indicat dies. Sin autem oblitus domini dei tui
secutus fueris alienos deos colueris que
illos et adoraveris. ecce nunc predico
tibi quod omnino dispereas. sicut gentes quas de
levit dominus in introitu tuo. Ita et vos
peribitis si inobedientes fueritis voci
domini dei vestri.. Capitulum .x.
Audi israel. Tu transibis hodie ior
danem. ut possideas nationes
maximas et fortiores te. civitates
ingentes et ad celum usque muratas.
populum magnum atque sublimem filios
enachim quos ipse vidisti et audisti quibus
nullus potest ex adverso resistere. Scies
ergo hodie quod dominus deus tuus ipse transibit
ante te ignis consumens atque devorans.
qui conterat eos et deleat atque disperdat ante
faciem tuam velociter sicut locutus est tibi.
Ne dicas in corde tuo cum deleverit eos
dominus deus tuus in conspectu tuo. propter
iusticiam meam introduxit me dominus ut
terram hanc possiderem. cum propter impietates
suas iste delete sunt nationes. Neque enim
propter iusticias tuas et equitatem cordis
tui ingredieris ut possideas terras
earum. sed quia ille egerunt impietatem in
troeunte te delete sunt. ut impleret u

bum suum dominus quod sub iuramento pollici-
tus est patribus tuis abraham ysaac et ia-
cob. Scito igitur quod non propter iusticias tuas
dominus deus tuus dederit tibi terram hanc opti-
mam in possessionem cum durissime cer-
uicis sis populus. Memento et ne obliui-
scaris quomodo ad iracundiam prouocaue-
ris dominum deum tuum in solitudine. Ex eo
die quo egressus es ex egypto usque
ad locum istum semper aduersus dominum con-
Nam et in oreb prouoca- tendisti.
sti eum et iratus delere te uoluit. quando
ascendi in montem ut acciperem tabulas
lapideas tabulas pacti quod pepigit
uobiscum dominus. et perseueraui in monte quadra-
ginta diebus ac noctibus panem non
comedens et aquam non bibens. Deditque
michi dominus duas tabulas lapideas scrip- utrasque
tas digito dei. et continentes omnia uerba
que locutus est uobis in monte de medio
ignis quando contio populi congregata est. Cumque
transissent quadraginta dies et
totidem noctes. dedit michi dominus duas
tabulas federis. dixitque michi. Surge et
descende hinc cito. quia populus tuus quem
eduxisti de egypto deseruerunt uelo-
citer uiam quam demonstrasti eis. feceruntque
sibi conflatile. Rursumque ait dominus ad me
Cerno quod populus iste dure ceruicis sit. Di-
mitte me ut conteram eum. et deleam nomen
eius sub celo. et constituam te super gentem que
hac maior et fortior sit.
Cumque de monte ardente descenderem
et duas tabulas federis utraque tenerem
manu. uidissemque uos peccasse domino
deo uestro. et fecisse uobis uitulum conflatilem
ac deseruisse uelociter uiam eius quam uobis
ostenderat. proieci tabulas de manibus
meis. confregique eas in conspectu uestro.

Et procidi ante dominum sicut prius. Qua-
draginta diebus et noctibus panem non
comedens et aquam non bibens propter omnia peccata
uestra que egistis contra dominum. et eum ad
iracundiam prouocastis. timui enim indig-
nationem et iram illius. qua aduersum uos
concitatus delere uos uoluit. et exau-
diuit me dominus etiam hac uice.
Aduersus aaron quoque uehementer
iratus uoluit eum conterere. et pro illo
similiter deprecatus sum. Peccatum au-
tem uestrum quod feceratis id est uitulum arripiens
igne combussi et in frusta comminuens
omnino in puluerem redegi et proieci in
torrentem qui de monte descendit.
In incendio quoque et in temptatione et
in sepulchris concupiscentie prouoca-
stis dominum et quando misit uos de cades
barne dicens. ascendite et possidete
terram quam dedi uobis. et contempsi-
stis imperium domini dei uestri et non credidistis
ei. neque uocem eius audire uoluistis.
sed semper fuistis rebelles a die qua
nosse uos cepi. Et iacui coram domino
quadraginta diebus et quadraginta noctibus
quibus eum suppliciter deprecabar ne
deleret uos ut fuerat comminatus. et
orans dixi. Domine deus ne disperdas
populum tuum et hereditatem tuam quam
redemisti in magnitudine tua.
quos eduxisti de egypto in manu
forti. Recordare seruorum tuorum ab
raham ysaac et iacob. Ne aspicias
duriciam populi huius et impietatem atque
peccatum. ne forte dicant habitato-
res terre de qua eduxisti nos. non
poterat dominus introducere eos in ter-
ram quam pollicitus est eis et oderat
illos. idcirco eduxit ut interfi-

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ceret eos in solitudine. qui sunt populus
tuus et hereditas tua quos eduxisti in
fortitudine tua magna. et in bra
chio tuo extento XI
In tempore illo dixit dominus ad me.
Dola tibi duas tabulas lapideas
sicut priores fuerunt. et ascende ad
me in montem. faciesque archam lig
neam. et scribam in tabulis verba que
fuerunt in his quas ante confregisti. po
nesque eas in archa. Feci igitur archam
de lignis sethim. Cumque dolassem
duas tabulas lapideas instar priorum
ascendi in montem habens eas in ma
nibus. scripsitque in tabulis iuxta id
quod prius scripserat. verba decem que
locutus est dominus ad vos in monte de
medio ignis quando populus congrega
tus est. et dedit eas michi.
Reversusque de monte descendi. et po
sui tabulas in archam quam feceram que
hucusque ibi sunt sicut precepit michi
dominus. Filii autem israel castra moverunt
ex beroth filiorum iacan in mosera.
ubi aaron mortuus ac sepultus
est. pro quo sacerdotio functus est
filius eius eleasar. Inde venerunt
in gad. De quo loco profecti castra
metati sunt in ietebatha. in terra
aquarum atque torrentium. Eo tempore
separavit tribum levi. ut portaret archam
federis domini et staret coram eo in mini
sterio. ac benediceret in nomine illius usque
in presentem diem. Quam obrem non ha
buit levi partem neque possessionem
cum fratribus suis. quia ipse dominus posses
sio eius est. sicut promisit ei dominus deus tuus
Ego autem steti in monte sicut prius. xl.
diebus ac noctibus. exaudivitque me
dominus etiam hac vice et te perdere noluit.
dixitque michi. Vade et precede populum. ut
ingrediatur et possideat terram quam iu
ravi patribus eorum ut traderem eis. Et nunc
israel quid dominus deus tuus petit a te. nisi
ut timeas dominum deum tuum et ambules
in viis eius. et diligas eum ac servias ei do
mino deo tuo in toto corde tuo et in to
ta anima tua. custodiasque mandata
domini et cerimonias eius quas ego ho
die precipio ut bene sit tibi. En domini
dei tui celum est et celum celi. terra et omnia
que in ea sunt. et tamen patribus tuis congluti
natus est dominus et amavit eos. elegitque
semen eorum post eos id est vos de cunc
tis gentibus sicut hodie comprobatur. Cir
cumcidite igitur preputium cordis vestri.
et cervicem vestram ne induretis am
plius. quia dominus deus vester ipse est deus deorum
et dominus dominantium. deus magnus potens
et terribilis qui personam non accipit
nec munera. facit iudicium pupil
lo et vidue. amat peregrinum et dat
ei victum atque vestitum. Et vos ergo ama
te peregrinos. quia et ipsi fuistis advene
in terra egypti. Dominum deum tuum ti
mebis. et ipsi soli servies. Ipsique ad
herebis. iurabisque in nomine illius.
Ipse est laus tua et deus tuus qui fe
cit tibi hec magnalia et terribilia que
viderunt oculi tui. In septuaginta
animabus descenderunt patres tui in e
giptum. et ecce nunc multiplicavit
te dominus deus tuus sicut astra celi XII
Ama itaque dominum deum tuum et obser
va precepta eius et cerimonias.
iudicia atque mandata omni tem
pore. Cognoscite hodie que igno
rant filii vestri qui non viderunt disci

plinã dñi di nri. magnalia ei⁹ &
robustã manũ extentũq; brachi
um. signa & opa que fecit ĩme
dio egipti pharaoni regi & uniu
se t͡re eius omniq; exercitui egipti
oꝝ & equis ac curtib;. quoⁿ opue
runt eos aque maris rubri cum
nos ꝑsequerent͡. & deleuit eos
dñs usq; inpsentẽ diẽ. uobisq; fe
cit insolitudine donec ueniretis
adhunc locũ. & dathan & abiron
filys heliab qui fuit filii ruben.
quos apto ore suo t͡ra absorbuit
cũ domib; & tab͡naculis & uniuer
sa substantia eoꝝ quã habebant
ĩmedio isrl͡is. Oculi uri uiderũt
oĩa opa dñi magna que fecit. ut
custodiatis uniu͡sa mandata illi⁹
que ego p͡cipio uobis. ut possitis
introire & possidere terrã adquã
ingredimini multoq; in ea uiua
tis tempe. quã sub iuramento ẽ
pollicitus dñs p͡rib; urĩs & semi
ni eoꝝ lacte & melle manantẽ.
Terra ẽ adquã ingredieris possi
dendã ñ est sic͡ terra egipti de qua
exisṫ. ubi iacto semine inhortoꝝ
moꝛẽ aque ducunt͡ irrigue. s͡ mõ
tuosa ẽ & campestris de celo expec
tans pluuias. quã dñs ds͡ tuus
semp͡ ĩuisit. & oculi illi⁹ in ea s͡ a
p͡ncipio anni usq; ad finẽ ei⁹. Si g͡
obedieritis mandatis meis que ho
die p͡cipio uobis. ut diligatis dñm
dm urm͡. & seruiatis ei intoto coꝛ
de urõ & intota aĩa urã. dabit
pluuiã t͡re urẽ temporaneã & sero
tinã. ut colligatis frumentũ &
uinũ & oleũ & fenũ exagris adpa

scenda iumẽta. & ut ipi comedatis
ac saturemini. Cauete neforte
decipiat͡ coꝛ urm͡ & recedatis adñõ
seruiatisq; dijs alienis & adoretis
eos. iratusq; dñs claudat celum
& pluuie ñ descendant. nec terra
det germen suũ. peatisq; de t͡ra
optima uelociter. quã dñs datu
rus ẽ uobis. Ponite hec uerba mea
in cordib; urĩs & in animis urĩs.
& suspendite ea p͡signo ĩmanib;.
& inter urõs oculos collocate. Do
cete filios urõs ut illa meditent͡.
qñdo sederis in domo tua. & ambu
laueris ĩuia. & accubans atq; sur
rexeris. scribes ea sup͡ postes &
ianuas dom⁹ tue. ut multiplicent͡
dies tui & filioꝝ tuoꝝ in t͡ra quã
iurauit dñs p͡rib; tuis ut daret
eis quã diu celũ imminet terre.
Si enĩ custodieritis mandata que
ego precipio uob. & feceritis ea ut
diligatis dñm dm urm͡ & ambule
tis in oĩb; uijs ei⁹ adherentes ei. di
sp͡det dñs oĩs gentes istas ante
faciẽ urãm. & possidebitis eas que
maiores & fortiores uob s͡. Omis
locus quẽ calcauit pes ur͡. uester
erit. A deserto & lybano & flumine
magno eufrate usq; ad mare occi
dentale erunt t͡mini uri. Nullus
stabit contra uos. Terrorẽ urm͡ &
formidinẽ dabit dñs ds͡ ur͡ super
omnẽ terrã quã calcaturi estis.
sic͡ locut͡ est uob. En ppono in con
spectu urõ hodie benedictionẽ &
maledictionẽ. benedictionẽ si obedie
ritis mandatis dñi di uri que
ego hodie precipio uob. maledic

tionem si non audieritis mandata domini
dei vestri. sed recesseritis de via quam
ego nunc ostendo vobis. et ambu
laveritis post deos alienos quos
ignoratis. Cum vero introduxerit te vos
dominus deus tuus in terram ad quam pergis
habitandam. pones benedictionem super
montem garizim. maledictionem super
montem hebal. qui sunt trans iordanem
post viam que vergit ad solis occu
bitum in terra chananei qui habitat
in campestribus contra galgala. que est
iuxta vallem tendentem et intrantem
procul. Vos enim transibitis iordanem.
ut possideatis terram quam dominus deus vester
daturus est vobis. et habeatis ac possi
deatis illam. Videte ergo ut impleatis
cerimonias atque iudicia que ego
hodie pono in conspectu vestro. XII

Hec sunt precepta atque iudicia
que facere debetis in terra quam
dominus deus patrum tuorum daturus est tibi.
ut possideas eam cunctis diebus quibus
super humum gradieris. Subvertite omnia
loca in quibus coluerunt gentes quas possessuri
estis deos suos. super montes ex
celsos et colles. et subter omne lig
num frondosum. Dissipate aras eorum et
confringite statuas. lucos igne con
burite. et idola comminuite. et disper
dite nomina eorum de locis illis. Non fa
cietis ita domino deo vestro. sed ad locum
quem elegerit dominus deus vester de cunctis tri
bubus vestris ut ponat nomen suum ibi
et habitet in eo venietis. et offe
retis in loco illo holocausta et vic
timas vestras. decimas et primitias
manuum vestrarum et vota atque dona
ria. primogenita boum et ovium.

et comedetis ibi in conspectu domini dei
vestri. ac letabimini in cunctis ad que
miseritis manum. vos et domus vestre. in qui
bus benedixerit vobis dominus deus vester.
Non facietis ibi que nos hic facimus
hodie. singuli quod sibi rectum videtur. Neque
enim usque in presens tempus venistis
ad requiem quam dominus deus daturus est ł possessionem
vobis. Transibitis iordanem et ha
bitabitis in terra quam dominus deus vester dat
urus est vobis. ut requiescatis a cunc
tis hostibus per circuitum. et absque ullo
timore habitetis in loco quem ele
gerit dominus deus vester. ut sit nomen eius in
eo. Illuc omnia que precipio conferetis.
holocausta et hostias ac decimas
et primitias manuum vestrarum. et quicquid
precipuum est in muneribus que vovistis
domino. Ibi epulabimini coram domino deo
vestro vos et filii ac filie vestre. famuli
et famule ac levites. qui in vestris ur
bibus commorantur. Neque enim habet aliam
partem et possessionem inter vos. Cave
ne offeras holocausta tua in omni
loco quem videris. sed in eo quem elegerit dominus
in una tribuum tuarum offeres hostias.
et facies quecumque precipio tibi. Sin autem
comedere volueris. et te esus carnium
delectaverit. occide et comede iuxta
benedictionem domini dei tui. quam dedit tibi in
urbibus tuis. Sive inmundum fuerit hoc
est maculatum et debile. sive mundum hoc
est integrum et sine macula quod offerri
licet sicut capream et cervum comedes.
absque esu dumtaxat sanguinis. quem
super terram sicut aquam effundes. Non
poteris comedere in oppidis tuis
decimam frumenti et vini et olei tui.
primogenita armentorum et pecorum et omnia

que voveris et sponte offerre vo
lueris et primitias manuum tuarum. sed
coram domino deo tuo comedes ea in loco
quem elegerit dominus deus tuus. tu et filius tuus
ac filia. servus et famula atque levi
tes qui manet in urbibus tuis. et leta
beris et reficieris coram domino deo tuo
in cunctis ad que extenderis manum
tuam. Cave ne derelinquas leviten
omni tempore quo versaris in terra. Quan
do dilataverit dominus deus tuus terminos
tuos sicut locutus est tibi. et volueris vesci
carnibus quas desiderat anima tua. locus autem
quem elegerit dominus deus tuus ut sit nomen
eius ibi procul fuerit. occides de armentis
et pecoribus que habueris sicut prece
pit tibi. et comedes in oppidis tuis sicut
ut tibi placet. Sicut comeditur caprea et
cervus. ita vesceris eis. et mundus
et inmundus in commune vescentur. Hoc
solum cave. ne sanguinem comedas.
Sanguis enim eorum pro anima est. et idcirco
non debes animam comedere cum carnibus.
sed super terram fundes quasi aquam. ut
sit tibi bene et filiis tuis post te
cum feceris quod placeat in conspectu
domini. Que autem sanctificaveris et voveris domino
tolles et venies ad locum quem elege
rit dominus. et offeres oblationes tuas
carnem et sanguinem super altare domini
dei tui. Sanguinem hostiarum fundes
in altari. carnibus autem ipse vesceris.
Observa et audi omnia que ego preci
pio tibi ut bene sit tibi et filiis tuis in
sempiternum cum feceris quod bonum est
et placitum in conspectu domini dei tui. Quan
do disperdiderit dominus deus tuus gen
tes ad quas ingredieris possiden
das. et possederis eas atque habita

veris in terra earum. cave ne imiteris
eas postquam fuerint te introeunte sub
verse. et requiras cerimonias ear
um dicens. Sicut coluerunt gentes iste deos
suos. ita et ego colam. Non facies
similiter domino deo tuo. Omnes enim ab
hominationes quas aversatur dominus. fece
runt diis suis. offerentes filios et filias.
et comburentes igni. XIII

Quod precipio tibi hoc tantum facito
domino. nec addas quicquam nec mi
nuas. Si surrexerit in medio tui prophe
tes. aut qui somnium se vidisse di
cat. et predixerit signum atque portentum
et evenerit quod locutus est. et dixerit tibi
eamus et sequamur deos alienos quos ig
noras et serviamus eis. non audies
verba prophete illius aut somniatoris. quia
temptat vos dominus deus vester. ut palam
fiat utrum diligatis eum an non in toto
corde et in tota anima vestra. Dominum deum
vestrum sequimini et ipsum timete. man
data illius custodite et audite vocem eius.
Ipsi servietis. et ipsi adherebitis.
Propheta autem ille aut fictor somp
niorum interficietur. quia locutus est ut vos
averteret a domino deo vestro qui eduxit vos
de terra Egypti et redemit de domo ser
vitutis. ut errare faceret de via quam
precepit tibi dominus deus tuus. et auferes
malum de medio tui. Si tibi voluerit per
suadere frater tuus filius matris tue. aut filius
tuus vel filia. sive uxor que est in sinu
tuo. aut amicus quem diligis ut animam
tuam clam dicens. eamus et serviamus
diis alienis quos ignoras tu et patres
tui cunctarum in circuitu gentium que
iuxta vel procul sunt ab initio usque ad
finem terre non acquiescas nec audi

as · neque parcat ei oculus tuus ut mi-
serearis et occultes eum: sed statim in-
terficies. Sit primum manus tua super eum:
et post te omnis populus manum mittat. La-
pidibus obrutus necabitur: quia voluit
te abstrahere a domino deo tuo qui eduxit te
de terra egypti de domo servitutis: ut
omnis israel audiens timeat. et nequaquam
ultra faciat quippiam huius rei simile.
Si audieris in una urbium tuarum quas
dominus deus tuus dabit tibi ad habitandum di-
centes aliquos. egressi sunt filii belial de
medio tui: et averterunt habitatores ur-
bis tue atque dixerunt. Eamus et servia-
mus diis alienis quos ignoratis: quere
sollicite et diligenter rei veritatem per-
specta. si inveneris certum esse quod dicitur.
et abhominationem hanc opere perpetratam:
statim percuties habitatores urbis
illius in ore gladii: et delebis eam omniaque
que in illa sunt usque ad pecora. Quicquid etiam
supellectilis fuerit congregabis in
medio platearum eius: et cum ipsa civita-
te succendes: ita ut universa consu-
mas domino deo tuo: et sit tumulus
sempiternus. Non edificabitur am-
plius: et non adherebit de illo anathe-
mate quicquam in manu tua. ut avertatur
dominus ab ira furoris sui et misereatur
tui: multiplicetque te sicut iuravit
patribus tuis. quando audieris vocem domini
dei tui custodiens omnia precepta eius
que ego precipio tibi hodie: ut facias
quod placitum est in conspectu domini dei tui.
Filii estote domini dei vestri. XV
Non vos incidetis nec facie-
tis calvitium super mortuo: quoniam populus
sanctus es domino deo tuo: et te elegit ut
sis ei in populum peculiarem de cunctis
gentibus que sunt super terram. Ne comeda-
tis que inmunda sunt. Hoc est animal quod co-
medere debetis: bovem et ovem et capram:
cervum capream bubalum: tragelaphum.
pygargum origem: camelopardalum.
Omne animal quod in duas partes ungulam
findit et ruminat comedetis. De his
autem que ruminant et ungulam non findunt.
hec comedere non debetis: camelum leporem
chyrogrillum. Quia ruminant et non divi-
dunt ungulam: inmunda erunt vobis. Sus
quoque quia dividit ungulam et non ruminat: in-
munda erit vobis. Carnibus eorum non vesce-
mini: et cadavera non tangetis. Hec
comedetis ex omnibus que morantur in aquis.
Que habent pinnulas et squamas
comedite: que absque pinnulis et squa-
mis sunt ne comedatis: quia inmunda sunt. Omnes
aves mundas comedite. Inmundas ne
comedatis: aquilam scilicet et grypem et alie-
tum. ixon ac vulturem et milvum iuxta
genus suum. et omne corvini generis.
strucionem ac noctuam. et larum atque ac-
cipitrem iuxta genus suum: herodium et
cygnum et ybin ac mergulum. porphiri-
onem et nicticoracem. onocrotalum et
charadrium singula in genere suo: upu-
pam quoque ac vespertilionem. et omne quod
reptat et pinnulas habet inmundum
erit nec comedetur. Omne quod mundum est
comedite. Quicquid autem morticinum est ne vesca-
mini ex eo. Peregrino qui intra portas
tuas est da ut comedat aut vende ei:
quia tu populus sanctus es domini dei tui. Non co-
ques hedum in lacte matris sue. Deci-
mam partem separabis de cunctis fructibus
tuis que nascuntur in terra per annos
singulos. et comedes in conspectu domini
dei tui in loco quem elegerit dominus ut in eo

nomen illius invocetur. decimam frumenti
tui vini et olei. et primogenita offeres
de armentis et de ovibus tuis: ut di
scas timere dominum deum tuum omni tempore.
Cum autem longior fuerit via et locus
quem elegerit dominus deus tuus tibique bene
dixerit. nec potueris ad eum hec cuncta
portare: vendes omnia et in pretium rediges
portabisque manu tua et proficisceris ad
locum quem elegerit dominus deus tuus. et emes
ex eadem pecunia quicquid tibi placuerit sive
ex armentis sive ex ovibus. vinum quoque et si
ceram et omne quod desiderat anima tua. et
comedes coram domino deo tuo et epulabis
tu et domus tua et levita qui intra portas
tuas est. Cave ne derelinquas eum quia non
habet aliam partem in possessione tua.
Anno tertio separabis aliam decimam
ex omnibus que nascuntur tibi eo tempore. et re
pones intra ianuas tuas. Venietque
levites qui aliam non habet partem nec
possessionem tecum. et peregrinus ac pu
pillus et vidua qui intra portas tuas
sunt. et comedent et saturabuntur: ut
benedicat tibi dominus deus tuus in cunctis tu
is operibus que feceris XVI.
Septimo anno facies remissio
nem: que hoc ordine celebrabitur.
Cui debetur aliquid ab amico vel proximo
ac fratre suo repetere non poterit: quia an
nus remissionis est domini. A peregrino
et advena exiges. civem et propinquum
repetendi non habes potestatem. Et omnino
indigens et mendicus non erit inter
vos. ut benedicat tibi dominus in terra quam
traditurus est tibi in possessionem. Si ta
men audieris vocem domini dei tui. et cu
stodieris universa que iussit. et que
ego hodie precipio tibi. benedicet tibi
ut pollicitus est. Feneraberis gentibus
gentibus multis et ipse a nullo acci
pies mutuum. Dominaberis nationibus
plurimis. et tui nemo dominabitur. Si
unus de fratribus tuis qui moratur intra
portas civitatis tue in terra quam dominus
deus tuus daturus est tibi ad paupertatem
venerit: non obdurabis cor tuum nec
contrahes manum. sed aperies eam pauperi.
et dabis mutuum quo eum indigere
perspexeris. Cave ne forte subripiat
tibi impia cogitatio et dicas in cor
de tuo: appropinquat septimus
annus remissionis et avertat ocu
lus tuus a paupere fratre tuo nolens ei
mutuum quod postulat commodare: ne cla
met contra te ad dominum et fiat tibi in peccatum.
sed dabis ei nec ages quippiam callide
in eius necessitatibus sublevandis: ut
benedicat tibi dominus deus tuus in omni tempore.
et in cunctis ad que manum miseris.
Non deerunt pauperes in terra habi
tationis tue. Idcirco ego precipio
tibi ut aperias manum fratri tuo et egeno
et pauperi qui versatur tecum in terra.
Cum tibi venditus fuerit frater tuus hebreus
aut hebrea. et sex annis servierit
tibi: in septimo anno dimittes eum li
berum. Et quem libertate donaveris
nequaquam vacuum abire patieris: sed
dabis viaticum de gregibus et de area
et torculari quibus dominus deus tuus benedixerit
tibi. Memento quod et ipse servieris in terra
egypti: et liberaverit te dominus deus tuus.
et ideo ego nunc precipio tibi. Sin autem
dixerit nolo egredi eo quod diligat te
et domum tuam et bene sibi apud te esse
sentiat: assumes subulam et perfora
bis aurem eius in ianua domus tue.

et serviet tibi usque in sempiternum. Ancille quoque similiter facies. Non avertas ab eis oculos tuos quando dimiseris eos liberos quoniam iuxta mercedem mercennarii per sex annos servivit tibi: ut benedicat tibi dominus deus tuus in cunctis operibus tuis que agis. De primogenitis tuis que nascuntur in armentis et ovibus tuis quicquid sexus est masculini sanctificabis domino deo tuo. Non operabis in primogenito bovis: et non tondebis primogenita ovium. In conspectu domini dei tui comedes ea per annos singulos in loco quem elegerit dominus deus et domus. Sin autem habuerit maculam vel claudum fuerit vel cecum aut in aliqua parte deforme vel debile non immolabitur domino deo tuo: sed intra portas urbis tue comedes illud. Tam mundus quam inmundus similiter vescentur eis: quasi caprea et cervo. Hoc solum observabis ut sanguinem eorum non comedas: sed effundas in terram quasi aquam.

Observa mensem novarum XVI. frugum et verni primum temporis ut facias phase domino deo tuo: quoniam in isto mense eduxit te dominus deus tuus de egypto nocte: immolabisque phase domino deo tuo de ovibus et de bubus in loco quem elegerit dominus deus tuus ut habitet nomen eius ibi. Non comedes in eo panem fermentatum. Septem diebus comedes absque fermento afflictionis panem: quoniam in pavore egressus es de egypto: ut memineris diei egressionis tue de egypto omnibus diebus vite tue. Non apparebit fermentum in omnibus terminis tuis septem diebus et non remanebit de carnibus eius quod immolatum est vespere in die primo usque mane. Non poteris immolare phase in qualibet urbium tuarum quas dominus deus tuus daturus est tibi: sed in loco quem elegerit dominus deus tuus ut habitet nomen eius ibi. Immolabis phase vespere ad solis occasum quando egressus es de egypto: et coques et comedes in loco quem elegerit dominus deus tuus maneque consurgens vades in tabernacula tua. Sex diebus comedes azima: et in die septimo quia collecta est domini dei tui non facies opus. Septem ebdomadas numerabis tibi ab ea die qua falcem in segetem miseris: et celebrabis diem festum ebdomadarum domino deo tuo oblationem spontaneam manus tue quam offeres iuxta benedictionem domini dei tui: et epulaberis coram domino deo tuo tu et filius tuus et filia tua et servus tuus et ancilla tua et levites qui est intra portas tuas et advena pupillus et vidua qui morantur vobiscum in loco quem elegerit dominus deus tuus ut habitet nomen eius ibi: et recordaberis quoniam servus fueris in egypto custodiesque ac facies que precepta sunt. Sollempnitatem quoque tabernaculorum celebrabis per septem dies quando collegeris de area et torculari fruges tuas: et epulaberis in festivitate tua tu et filius tuus et filia servus et ancilla levites quoque et advena pupillus ac vidua qui intra portas tuas sunt. Septem diebus domino deo tuo festa celebrabis in loco quem elegerit dominus. Benedicetque tibi dominus deus tuus in cunctis frugibus tuis et in omni opere manuum tuarum erisque in letitia. Tribus vicibus per annum apparebit omne masculinum tuum in conspectu domini dei tui in loco quem ele-

gerit dominus in sollempnitate azimorum.
et in sollempnitate ebdomadarum et in sol
lempnitate tabernaculorum. Non
apparebis ante dominum vacuus. sed
offeret unusquisque quod habuerit
iuxta benedictionem domini dei sui. quam de
derit ei. Iudices et magistros consti
tues in omnibus portis tuis quas dominus
deus tuus dederit tibi per singulas tribus tuas.
et iudicent populum iusto iudicio. nec
in alteram partem declinent. Non acci
pies personam nec munera. quia mu
nera excecant oculos sapientium. et
mutant verba iustorum. Iuxta quod iustum
est persequeris ut vivas et possideas
terram. quam dominus deus tuus dederit tibi.
Non plantabis lucum et om ·xvii
nem arborem iuxta altare domini dei
tui. nec facies tibi atque constitues statuam
quam odit dominus deus tuus. Non immola
bis domino deo tuo bovem et ovem in quo est
macula aut quippiam vicii. quia abhomina
tio est domino deo tuo. Cum reperti fuerint
apud te intra unam portarum tuarum quas dominus
deus tuus dabit tibi. vir aut mulier qui
faciant malum in conspectu domini dei tui.
et transgrediantur pactum illius ut va
dant et serviant diis alienis et adorent
eos. solem et lunam et omnem miliciam ce
li que non precepi. et hoc tibi fuerit nunti
atum. audiensque inquisieris diligenter
et verum esse reperis et abhominatio facta
est in israel. educes virum ac mulierem qui
rem sceleratissimam perpetrarunt ad
portam civitatis tue. et lapidibus ob
ruentur. In ore duorum aut trium testium
peribit qui interficietur. Nemo occidatur
uno contra se dicente testimonium.
Manus testium prima interficiet
eum et manus reliqui populi extrema
mittetur. ut auferas malum de me
dio tui. Si difficile et ambiguum
apud te iudicium esse perspexeris inter
sanguinem et sanguinem. causam et
causam. lepram et non lepram. et iudicum
intra portas tuas videris verba
variari. surge et ascende ad locum
quem elegerit dominus deus tuus. veniesque
ad sacerdotes levitici generis. et ad
iudicem qui fuerit illo tempore. que
resque ab eis. Qui indicabunt tibi
iudicii veritatem. et facies quecumque
dixerint qui presunt loco quem elegerit
dominus. et docuerint te iuxta legem eius.
Sequeris sententiam eorum. nec decli
nabis ad dexteram neque ad sinistram.
Qui autem superbierit nolens obedire
sacerdotis imperio. qui eo tempore mini
strat domino deo tuo. et decreto iudicis.
morietur homo ille et auferes malum
de israel. cunctusque populus audiens ti
mebit. ut nullus deinceps intu
mescat superbia. Cum ingressus
fueris terram quam dominus deus tuus dabit
tibi. et possederis eam habitaverisque in il
la et dixeris constituam super me regem.
sicut habent omnes per circuitum nationes.
eum constitues quem dominus deus tuus elegerit
de numero fratrum tuorum. Non pote
ris alterius gentis hominem regem
facere qui non sit frater tuus. Cumque fue
rit constitutus. non multiplicabit sibi
equos. nec reducet populum in egyptum.
equitatus numero sublevatus. preser
tim cum dominus preceperit vobis ut neque
quam amplius per eandem viam revertamini.
Non habebit uxores plurimas. que
inliceant animum eius. neque argenti

et auri inmensa pondera. Postquam autem se-
derit in solio regni sui describet sibi
deuteronomium legis huius in volumi-
ne, et accipiens exemplar a sacerdo-
tibus leviticae tribus et habebit secum le-
getque illud omnibus diebus vitae suae ut
discat timere dominum deum suum et custo-
dire verba et cerimonias eius que le-
ge precepta sunt; nec elevetur cor eius in su-
perbiam super fratres suos, neque declinet
in partem dexteram vel sinistram, ut
longo regnet tempore ipse et filii eius
super israel. xix

Non habebunt sacerdotes et levi-
te et omnes qui de eadem tribu sunt
partem et hereditatem cum reliquo israel,
quia sacrificia domini et oblationes eius
comedent, et nichil aliud accipient
de possessione fratrum suorum. Dominus enim ip-
se est hereditas eorum, sicut locutus est illis.
Hoc erit iudicium sacerdotum a populo et ab
his qui offerunt victimas. Sive bovem
sive ovem immolaverint, dabunt sacer-
doti armum ac ventriculum; primitias
frumenti vini et olei et lanarum partem ex
ovium tonsione. Ipsum enim elegit dominus deus
tuus de cunctis tribubus tuis ut stet
et ministret nomini domini ipse et filii eius in
sempiternum. Si exierit levites de
una urbium tuarum ex omni israel in qua
habitat, et voluerit venire desiderans
locum quem elegit dominus, ministrabit
in nomine dei sui sicut omnes fratres eius levite
qui stabunt eo tempore coram domino. Par-
tem ciborum eandem accipiet quam et ceteri,
excepto eo quod in urbe sua ex paterna
ei successione debetur. Quando ingres-
sus fueris terram quam dominus deus tuus da-
bit tibi, cave ne imitari velis abho-
minationes illarum gentium, nec inve-
niatur qui lustret filium suum aut filiam
ducens per ignem, aut qui ariolos sciscitetur
aut observet somnia atque auguria.
Nec sit maleficus, neque incantator, nec
phitones consulat nec divinos, neque
querat a mortuis veritatem. Omnia enim
hec abhominatur dominus, et propter istius modi
scelera delebit eos in introitu tuo.
Perfectus eris et absque macula cum domino
deo tuo. Gentes iste quarum possidebis
terram augures et divinos audiunt;
tu autem a domino deo tuo aliter institutus es.
Prophetam de gente tua et de fratribus
tuis sicut me suscitabit tibi dominus deus tuus.
Ipsum audies, ut petisti a domino deo tuo in
oreb quando contio congregata est atque
dixisti: Ultra non audiam vocem domini dei
mei et ignem hunc maximum amplius
non videbo ne moriar. Et ait dominus michi:
Bene omnia sunt locuti. Prophetam susci-
tabo eis de medio fratrum suorum similem tui,
et ponam verba mea in ore eius, loquetur-
que ad eos que precepero illi. Qui autem
verba eius que loquetur in nomine meo au-
dire noluerit, ego ultor existam. Propheta autem
qui arrogantia depravatus voluerit loqui
in nomine meo que ego non precepi illi ut di-
ceret, aut ex nomine alienorum deorum inter-
ficietur. Quod si tacita cogitatione re-
sponderis: quomodo possum intelligere
verbum quod non est locutus dominus? hoc habe-
bis signum. Quod in nomine domini propheta ille
predixerit et non evenerit, hoc dominus non locutus
est, sed per tumorem animi sui propheta confinxit,
et idcirco non timebis eum. xx

Cum disperdiderit dominus deus tuus
gentes quarum tibi traditurus est ter-
ram, et possideris eam habitaverisque in

urbibus eius et medius tres ciuita-
tes separabis tibi in medio terre quam
dominus deus tuus dabit tibi in possessionem
sternens diligenter uiam: et in tres
equaliter partes totam terre tue prouinciam
diuides: ut habeat e uicino qui propter
homicidium profugus est quo possit eua-
dere. Hec erit lex homicide fugien-
tis: cuius uita seruanda est. Qui percus-
serit proximum suum nesciens: et qui he-
ri et nudius tertius nullum contra eum ha-
buisse odium comprobatur. sed abisse sim-
pliciter cum eo in siluam ad ligna cedenda
et in succisione lignorum securis fugerit
manu. ferrumque lapsum de manubrio
amicum eius percusserit et occiderit: hic
ad unam supradictarum urbium confugiet et
uiuet: ne forte proximus eius cuius effusus
est sanguis. dolore stimulatus persequatur
et comprehendat eum si longior uia fuerit.
et percutiat animam eius qui non est reus
mortis quia nullum contra eum qui occisus est
odium prius habuisse monstratur. Et id-
circo precipio tibi ut tres ciuitates equalis
inter se spacii diuidas. Cum autem dilata-
uerit dominus deus tuus terminos tuos sicut iu-
rauit patribus tuis. et dederit tibi cunctam
terram quam eis pollicitus est. si tamen
custodieris mandata eius et feceris
que hodie precipio tibi ut diligas dominum
deum tuum et ambules in uiis eius omni
tempore: addes tibi tres alias ciuitates.
et supradictarum trium urbium numerum du-
plicabis: ut non effundatur sanguis
innoxius in medio terre quam dominus
deus tuus dabit tibi possidendam: nec sis
sanguinis reus. Siquis autem odio
habens proximum suum insidiatus fuerit
uite eius surgensque percusserit illum. et

mortuus fuerit, fugeritque ad unam de
supradictis ciuitatibus. mittent seni-
ores ciuitatis illius et arripient eum
de loco effugii tradentque in manu
proximi cuius sanguis effusus est
et morietur. nec misereberis eius: et aufer-
es noxium sanguinem de israel: ut be-
ne sit tibi. Non assumes et trans-
feres terminos proximi tui quos fixerunt
priores in possessione tua quam dominus
deus tuus dabit tibi in terra quam accepturus es
possidendam. Non stabit testis unus
contra aliquem quicquid illud peccati et faci-
noris fuerit: sed in ore duorum aut tri-
um testium stabit omne uerbum. Si
steterit testis mendax contra homi-
nem accusans eum preuaricationis:
stabunt ambo quorum causa est ante
dominum in conspectu sacerdotum et iudicum.
qui fuerint in diebus illis. Cumque di-
ligentissime perscrutantes inue-
nerint falsum testem dixisse contra fra-
trem suum mendacium: reddent ei sicut fr
fratri suo facere cogitauit. et auferes ma-
lum de medio tui: ut audientes ceteri
timorem habeant: et nequaquam talia
audeant facere. Non misereberis
eius. sed animam pro anima: oculum pro oculo:
dentem pro dente: manum pro manu.
pedem pro pede exiges. XX

Si exieris ad bellum contra hostes
tuos et uideris equitatum et cur-
rus et maiorem quam tu habes adu-
ersarii exercitus multitudinem: non time-
bis eos quia dominus deus tuus tecum est qui
eduxit te de terra egypti. Appropin-
quante autem iam prelio stabit sacer-
dos ante aciem: et sic loquetur ad populum.
Audi israel. Vos hodie contra inimi-

cos uros pugnā ↄmittitis. Non
pertimescat cor urm. Nolite metu
ere nolite credere nec formidetis
eos qr dns ds uester ī medio urī ē.
ↄ et pro uobis ↄtra īnimicos et aduer
sarios dimicabit. ut eruat uos
de periculo. Duces qq; p singulas tur
mas audiente exercitu pclamabt.
Quis ē homo q edificauit domū no
uā. et nō dedicauit eā. Vadat et reu
tat' in domū suā. ne forte mori
atur in bello et alius dedicet illā.
Quis ē homo qui plantauit uineā
et nec dū eam fec' esse ↄmunē. et de
qua uesci oīb; liceat. Vadat et re
uertat' in domū suā. ne forte mo
riat' in bello et alius homo ei' fun
gat' officio. Quis ē homo q despon
derit uxorē. et nō accepit eam. Va
dat et reuertat' in domū suā. ne for
te moriat' in bello et ali' homo accipi
at eā. His dictis addent reliqua.
et loquent' ad plm. Quis ē homo
formidolosus et corde pauidus. Va
dat et reuertat' in domū suā ne pa
uere faciat corda frm suor. sicut
ipse timore pterrit' ē. Cumq; silue
rit exercit' duces. et fine loquendi
fecerint. un'quisq; suos ad bellan
dū cuneos pparabit. Siquando ac
cesseris ad expugnandā ciuitatē.
offeres ei pmū pacē. Si receptit et
aperuerit t' ptas. cunct' pplm qui
in ea ē saluabit. et suiet tibi sub
tributo. Sin aū fedus inire no
luerint. et ceperint ↄtra te bellū. ob
pugnabis eā. Cumq; tradiderit
dns ds tu' illā in manu tua. pcu
ties omē qd' in ea generis masculi
ni ē in ore gladij. absq; mulierib;
et īfantib; iumtis et ceteris q in ciui
tate s. Omnē predā exercitui diui
des. et ↄmedes de spolijs hostiū tuor;
que dns ds tuus dederit t'. Sic faci
es cunctis ciuitatib' que ate pcul s
ualde. et nō s de urbib; qs in possessio
nē accepturus es. De hijs aū ciui
tatib; que dabunt' tibi. nullū oīno
no pmittes uiue. s; interficies in ore
gladij. ethēu uidel; et amorreū et cha
naneū phereseū et eueū et iebuseū.
sic' precepit t' dns ds tu'. ne forte do
ceant uos face cunctas abhoīatio
nes qs ipi opati s dijs suis. et pec
cetis in dnm dm urm. Quando obse
deris ciuitatē multo tempe. et mu
nitionib; circumdederis ut expug
nes eā. non succides arbores de qui
bus uesci potest. nec securib; p circu
itū debes uastare regionē. quō lig
nū est et nō homo. nec pot' bellantiū
ↄtra te augere numer;. Siqua aut'
ligna nō s pomifera s; agrestia et in
ceteros apta usus. succide et extrue
machinas donec capias ciuitatē.
que ↄtra te dimicat. xxi

Quando inuentū fuit intra quā
dns ds tuus daturus ē tibi. ho
minis cadauer occisi. et ignorabit'
cedis reus. egredient' maiores na
tu et iudices tui. et metient' aloco
cadaueris singlar; p circuitū spacia
ciuitatū. et quā uiciniorē ceteris
eē pspexerint. seniores ciuitatis ei'
tollent uitulā de armto que nō traxit
iugū. nec terrā scidit uomere. et du
cent eā ad uallē aspam et saxosam.
que numq; arata est nec sementē

recepit. ⁊ cedent mea ceruices ui
tule. accedentq; sacerdotes filii le
ui q̄s elegit dn̄s ds tu͛ ut ministrēt
ei. ⁊ benedicant in noīe ei⁹. ⁊ ad uer
bū ei⁹ om̄e negotiū pendet. ⁊ quicq̄
mundū ul' inm̄dū est iudicet. Et
uenient maiores natu ciuitatis il
lius ad interfc̄m. lauabuntq; man⁹
suas sup uitulā que ī ualle pcussa
ē ⁊ dicent. Manus nr̄e n̄ effuderūt
hc sanguinē. nec oculi uiderunt. Pro
picius esto ppl'o tuo isrl' quē redemi
sti dn̄e. ⁊ ne reputes sanguinē in
nocentē in medio ppl'i tui isrl'. ⁊ au
feret' ab eis reat⁹ sanguinis. Tu aūt
alien⁹ eris ⁊ īnocens ab īnocentis
cruore qui fusus ē. cū feceris qd' p̄ce
pit dn̄s. Si egressus fuis ad pugnā
ɔtra inimicos tuos. ⁊ tradiderit eos
dn̄s ds tuus ī manu tua captiuosq;
duxeris ⁊ uideris ī numero capti
uor mulierē pulcrā ⁊ adamaue
ris eā. uolu erisq; habere eā uxo
rē. introduces eā in domū tuā.
Que radet cesariē ⁊ circumcidet un
gues ⁊ deponet ueste̅ in qua cap
ta ē. sedensq; ī domo tua flebit pa
trē ⁊ matrē suā uno mense. ⁊ po
stea intrabis ad eā dormiesq; cū il
la. ⁊ erit uxor tua. Sin aūt post
ea n̄ sederit aīo tuo dimittes eam
liberā. nec uendere poteris pecu
nia nec opprimere ꝑ potentiā. q;
hūiliasti eam. Si habuerit homo
uxores duas unā dilectā ⁊ alterā
odiosā. genuerintq; ex ea lib'os. ⁊ fue
rit filī odiose p̄mogenit⁹. uolueritq;
substantiā int' filios suos diuide
re. n̄ poterit filiū dilc̄e face p̄mo

genitū. ⁊ p̄ferre filio odiose. sed
filiū odiose agnoscet p̄mogenitū.
dabitq; ei de h̄is que habuerit cunc
ta duplicia. Iste ē eni p̄ncipiū libe
ror ei⁹. ⁊ huic debent' primogeni
ta. Si genuerit homo filiū ɔtumacē
⁊ proteruū. qui n̄ audiat pr̄is ac
matris imperium. ⁊ coercit' obedi
re ɔtempserit. ⁊ apprehendent ⁊
educent eū ad seniores ciuitatis
illi⁹ ⁊ ad portā iudicii. dicentq; ad
eos. Filius nr̄ iste proteruus ⁊ ɔtu
max est. monita nostra audire ɔ
tempnit. ɔmessationib; uacat ⁊
luxurie atq; ɔuiuiis. Lapidib; eū
obruet ppl's ciuitatis ⁊ morietur.
ut auferatis malū de medio uri.
⁊ uniuersus isrl' audiens ptime
scat. Quando peccauerit homo quod
morte plectendū ē. ⁊ adiudicat⁹
morti appensus fuit ī patibulo.
n̄ ꝑmanebit cadauer ei⁹ in ligno.
s; in eadē die sepelietur. q; maledc̄s
a deo ē q̄ pendet in ligno. ⁊ nequaq̄
ɔtaminabis terrā tuā quā dn̄s
ds tu⁹ dederit t' in possessionē. XXII
Non uidebis bouē frīs tui aut
ouē errantē ⁊ p̄teribis. s; re
duces frī tuo. Etiā si n̄ est ꝓpinquus
tu⁹ frāt' nec nosti eū. duces eā in
domū tuā eruntq; apud te quā
diu q̄rat frāt' tuus ⁊ recipiat. Si
militer facias de asino ⁊ de uesti
mto ⁊ de om̄i re frīs tui que ꝑi
erit si īueneris eā. ne negligas
quasi alienā. Si uideris asinū
frīs tui aut bouē cecidisse ī uia.
n̄ despicias s; subleuabis cū eo.
Non induet' mulier ueste uiri

li. nec vir utetur veste feminea. Ab
hominabilis enim apud dominum est qui facit
hec. Si ambulans per viam in arbore
vel in terra nidum avis inveneris et
matrem pullis vel ovis desuper incu
bantem: nec tenebis eam cum filiis. sed
abire patieris captos tenens fi
lios: ut bene sit tibi et longo vivas
tempore. Cum edificaveris domum no
vam facies murum tecti per circuitum. ne
effundatur sanguis in domo tua: et sis
reus labente alio et in preceps ru
ente. Non seres vineam tuam altero
semine: ne et sementis quam sevisti
et que nascuntur vinea pariter
sanctificentur. Non arabis in bove si
mul et asino. Non indueris vesti
mento quod ex lana linoque contextum est.
Funiculos in fimbriis facies per qua
tuor partes pallii tui quo operieris.
Si duxerit vir uxorem. et postea eam
odio habuerit quesieritque occasio
nes quibus dimittat eam obiciens
ei nomen pessimum. et dixerit: uxorem
hanc accepi et ingressus ad eam non
inveni virginem: tollent eam pater et mater
eius. et ferent signa virginitatis eius
secum ad seniores urbis qui in porta sunt.
et dicet pater. Filiam meam dedi huic ux
orem: quam quia odit imponit ei nomen
pessimum. ut dicat non inveni filiam
tuam virginem: et ecce hec sunt signa vir
ginitatis filie mee. Et expandent
vestimentum coram senibus civitatis:
apprehendentque senes civitatis
illius virum. et verberabunt illum:
condempnantes insuper centum si
clis argenti. quos dabit patri puel
le quoniam diffamavit nomen pessimum
super virginem israel. Habebitque eam uxorem:
et non poterit dimittere omni tempore
vite sue. Quod si verum est quod obiecit
et non est in puella inventa virginitas:
eicient extra fores domus patris sui. et eam
lapidibus obruent viri civitatis ei
et morietur: quoniam fecit nefas in israel:
ut fornicaretur in domo patris sui: et
auferes malum de medio tui. Si dor
mierit vir cum uxore alterius: uter
que morietur id est adulter et adulte
ra: et auferes malum de israel. Si puel
lam virginem desponderit vir. et inve
nerit eam aliquis in civitate et concu
buerit cum illa: educes utrumque ad por
tam civitatis illius. et lapidibus obruentur:
puella quia non clamavit cum esset in ci
vitate. vir quia humiliavit uxorem pro
ximi sui: et auferes malum de medio
tui. Sin autem reperit in agro vir
puellam que desponsata est. et appre
hendens concubuerit cum illa: ipse
morietur solus. Puella nichil pati
etur nec est rea mortis: quoniam sicut latro
consurgit contra fratrem suum et occidit
animam eius: ita et puella perpessa est.
Sola erat in agro: clamavit et nul
lus affuit qui liberaret eam. Si in
venerit vir puellam virginem que non
habet sponsum: et apprehendens eam
concubuerit cum ea. et res ad iudicium ve
nerit: dabit qui dormivit cum ea
patri puelle quinquaginta siclos ar
genti. et habebit eam uxorem quia hu
miliavit illam. Non poterit dimit
tere eam cunctis diebus vite sue. Non
accipiet homo uxorem patris sui: nec
revelabit operimentum eius. xxiii
Non intrabit eunuchus ad

tritis vel amputatis testiculis et absci
so veretro ecclesiam domini. Non ingredietur
manzer hoc est de scorto natus ecclesiam
domini usque ad decimam generationem. Ammo
nites et moabites usque post decimam
generationem non intrabunt ecclesiam domini in
eternum. quia noluerunt vobis occurrere
vobis cum pane et aqua in via quando
egressi estis de egypto. et quia conduxit con
tra te balaam filium beor de mesopotamia si
rie ut malediceret tibi. et noluit dominus
deus tuus audire balaam. vertitque male
dictionem eius in benedictionem. eo quod diligeret
te. Non facies cum eis pacem. nec queras
eis bona cunctis diebus vite tue in sem
piternum. Non abhominaberis ydumeum quia
frater tuus est. nec egyptium quia advena fui
sti in terra eius. Qui nati fuerint ex eis.
tertia generatione intrabunt ecclesiam domini.
Quando egressus fueris adversus hostes
tuos in pugnam. custodies te ab omni
re mala. Si fuerit inter vos homo qui noc
turno sit sompno. egredietur extra castra.
et non revertetur priusquam ad vesperam lavetur
aqua. et post solis occasum revertetur in
castra. Habebis locum extra castra. ad
quem egrediaris ad requisita nature.
gerens paxillum in balteo. Cumque se
deris. fodies per circuitum et egesta hu
mo operies, quo relevatus es. dominus enim
tuus ambulat in medio castrorum. ut
eripiat te et tradat tibi inimicos tuos.
ut sint castra tua sancta. et nichil in eis ap
pareat feditatis. ne derelinquat te.
Non trades servum domino suo. qui ad te
confugerit. Habitabit tecum in loco qui
ei placuerit. et in una urbium tuarum requi
escet. nec contristes eum. Non erit mere
trix de filiabus israel. neque scortator de

filiis israel. Non offeres mercedem
prostibuli nec precium canis in domum domini dei
tui. quodcumque illud est quod voveris. quia ab
hominatio est utrumque apud dominum deum tuum.
Non feneraberis fratri tuo ad usuram
pecuniam nec fruges nec quamlibet
aliam rem sed alieno. fratri autem tuo absque
usura id quo indiget commodabis.
ut benedicat tibi dominus deus tuus in omni opere
tuo in terra quam ingredieris possiden
dam. Cum voveris votum domino deo tuo
non tardabis reddere. quia requiret il
lud dominus deus tuus. et si moratus fueris
reputabitur tibi in peccatum. Si nolueris
polliceri. absque peccato eris. Quod autem
semel egressum est de labiis tuis ob
servabis. et facies sicut promisisti domino
deo tuo. et propria voluntate et ore tuo
locutus es. Ingressus vineam proximi
tui comede uvas quantum tibi placuerit.
foras autem non efferas tecum. Si intra
veris segetem amici tui franges
spicas et manu conteres. falce autem
Si acceperit homo XXIV non metes
uxorem et habuerit eam. et non invene
rit gratiam ante oculos eius propter aliquam
feditatem. scribet libellum repudii
et dabit in manu illius. et dimittet eam de
domo sua. Cumque egressa alterum
maritum duxerit. et ille quoque oderit eam
dederitque ei libellum repudii et dimise
rit de domo sua. vel certe mortuus
fuerit. non poterit prior maritus recipe
re eam in uxorem. quia polluta est et abhomina
bilis facta est coram domino. nec peccare fa
cias terram tuam quam dominus deus tuus tibi
tradiderit possidendam. Cum acce
perit homo nuper uxorem. non procedet ad
bellum. nec ei quippiam necessitatis

BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ĩiunget̄ publice. sed uacabit absq;
culpa domui sue. ut uno anno lete
tur cū uxore sua. Non accipies lo
co pignoris inferiorē & superiorem
molā. q2 aīaz suā apposuit t̄. Si
deprehensus fuit hō sollicitans frēm
suū de filijs isrl'. & uendito eo acci
piens p̄ciū. interficiet̄. & auferes
malū de isrl'. Obserua diligent̄ ne
incurras in plagā lepre. sed facies
quecūq; te docuerint sacerdotes leui
tici generis iuxta id qd̄ p̄cepi eis.
& imple sollicite. Mementote que fecit
dn̄s ds̄ ur̄ marie. cū egrederemini de
egypto. Cū repetes a p̄ximo tuo re̅
aliquā quā debet t̄. non ĩgredieris
domū ei' ut pignus auferas. sed stabis
foris & ille t̄ p̄feret q' habuit. Sin
aūt paup̄ ē. n̄ p̄noctabit pign' apud
te. sed statim reddes ante solis occa
sū. ut dormiens ĩ uestimēto suo bn̄
dicat t̄. & habeas iusticiā corā dn̄o
dō tuo. Non negabis mercedē in
digentis. & pauperis frīs tui siue
aduene q̄ tecū moratr̄ ĩ t̄ra. & ĩtra
portas tuas ē. sed eadē die reddes ei
p̄ciū laboris sui. āt solis occasū
q2 paup̄ ē. & ex eo sustentet aīaz
suā. ne clamet 9tra te ad dn̄m. &
reputet̄ tibi in p̄ctm̄. Non occidēt
p̄res p̄ filijs. nec filij pro p̄rib; . sed
un' quisq; p suo p̄cto morietr̄. Non
puertes iudiciū aduene & pupil
li. nec auferes pignoris loco ui
due uestimētū. Memēto qd̄ seruieris
ĩ egypto. & eruerit te dn̄s ds̄ tu'
inde. Ideo p̄cipio t̄ ut facias re̅
hanc. Qn̄do messueris segetē in
agro tuo. & oblit' manipulū re
liqueris. non reuerteris ut tollas eū.
sed aduenā pupillū & uiduā auferr
re patieris. ut bn̄dicat t̄ dn̄s ds̄
tu' ĩ omni ~~tempe~~ ope manuū tuaz.
Si fruges colliges oliuaz. q̄cq̄d re
manserit in arboribz. n̄ reuerteris
ut colligas. sed ~~reuerte~~ relinques
aduene pupillo ac uidue. Si uin
demiaueris uineā tuā. n̄ colliges
remanentes racemos. sed cedent
ĩ usus aduene pupilli ac uidue.
Memēto q' & tu seruieris ĩ egypto.
ideo p̄cipio t̄ ut facias hanc rem
Si fuerit causa inter XXVI
aliq̄s. & interpellauint iudices.
quē iustū eē p̄sp̄exerint. illi iusticie
palmā dabunt. quē impiū 9dem
nabunt impietatis. Sin aūt eū q̄
peccauit dignū uiderint plagis. pro
sternent & corā se faciant uerberari.
Pro mensura p̄cti erit & plagaz modus.
ita dū taxat ut q̄dragenariū numez
n̄ excedant. ne fede laceret' ant oclos
tuos obeat frat̄ tu'. Non ligabis os
bouis terentis ĩ area fruges tu
as. Qn̄do habitauerint frēs simul & unus
ex eis absq; lib'is mortu' fuerit. uxor
defuncti n̄ nubet alteri. sed accipiet
eā frāt ei' & suscitabit semē frīs sui. &
p̄mogenitū ex ea filiū nomē illi' ap
pellabit. ut n̄ deleat' nomē ei' ex isrl'.
Sin aūt noluit accipe uxorē frīs sui
q̄ ei lege debet̄. p̄get mulier ad portā
ciuitatis. & interpellabit maiores
natu dicens. Nō uult frāt uiri mei
suscitare nomē frīs sui ĩ isrl'. nec me
ĩ coniugiū sumere. Statimq; accersi
ri eū facient. & interrogabunt. Si re
sponderit nolo eā uxorē accipe. ac

cedet mulier ad eum coram senioribus. et
tollet calciamentum de pede eius. spuetque
in faciem illius et dicet. Sic fiet homini
qui non edificat domum fratris sui. Et uo
cabitur nomen eius in israel domus discalcia
ti. Si habuerint iurgium inter se uiri.
et unus contra alterum rixari ceperit. uolens
que uxor alterius eruere uirum suum
de manu fortioris. miseritque manum
et apprehenderit uerenda eius. abscides
manum illius. nec ulla misericordia flecteris
super eam. Non habebis in sacculo diuer
sa pondera maius et minus. nec
erit in domo tua modius maior et mi
nor. Pondus habebis iustum et uerum.
et modius equalis et uerus erit tibi.
ut multo uiuas tempore super terram quam
dominus deus tuus dederit tibi. Abhominatur
enim dominus eum qui facit hec. et auersatur
omnem iniusticiam. Memento que fecerit
tibi amalech in uia quando egrediebaris
ex egipto. quomodo occurrerit tibi et ex
tremos agminis tui qui lassi resi
debant ceciderit. quando tu eras
fame et labore confectus. et non timuerit
deum. Cum igitur dominus deus tuus dede
rit tibi requiem et subiecerit cunctas
per circuitum nationes in terra quam tibi
pollicitus est. delebis nomen eius sub
celo. Caue ne obliuiscaris. XXVI.

Cumque intraueris terram quam dominus
deus tuus tibi daturus est possidendam
et obtinueris eam atque habitaueris in
illa. tolles de cunctis frugibus tuis
primitias et pones in cartallo. pergesque
le ad locum quem dominus deus tuus elegerit. ut
ibi inuocetur nomen eius. accedesque ad sa
cerdotem qui fuerit in diebus illis. et di
ces ad eum. Profiteor hodie coram domino
deo tuo. quod ingressus sum terram
pro qua iurauit patribus nostris ut daret
eam nobis. Suscipiensque sacerdos
cartallum de manu ~~eius~~ ponet ante tua
altare domini dei tui. Et loqueris in con
spectu domini dei tui. Syrus persequeba
tur patrem meum. qui descendit in e
giptum et ibi peregrinatus est in pauci
ssimo numero. creuitque in gentem
magnam atque robustam et infinitam
multitudinem. afflixeruntque nos
egiptii et persecuti sunt. inponentes
onera grauissima. Et clamauimus
ad dominum deum patrum nostrorum. qui exaudi
uit nos et respexit humilitatem no
stram et laborem atque angustias. et
eduxit nos de egipto in manu forti
et brachio extento in ingenti pa
uore. in signis atque portentis. et
introduxit ad locum istum. et tradidit
nobis terram lacte et melle manan
tem. et ideo nunc offero primitias
frugum terre. quas dominus dedit mihi. Et
dimittes eas in conspectu domini dei tui. et ad
orato domino deo tuo. et epulaberis
in omnibus bonis que dominus deus tuus dede
rit tibi et domui tue. tu et leuites
et aduena qui tecum est. Quando
compleueris decimam cunctarum frugum
tuarum anno decimarum tercio. dabis
leuite et aduene et pupillo et ui
due ut comedant intra portas tuas
et saturentur. loquerisque in conspectu
domini dei tui. Abstuli quod sanctificatum est
de domo mea et dedi illud leuite
et pupillo et aduene et uidue sicut
iussisti mihi. Non preteriui mandata
tua. nec sum oblitus imperii tui.
Non comedi ex eis in luctu meo. nec

separavi ea in qualibet inmunditia. nec
expendi ex his quicquam in re funebri.
Obedivi voci domini dei mei. et feci omnia
sicut precepisti michi. Respice de sanctuario
tuo. de excelso celorum habitaculo.
et benedic populo tuo israel. et terre quam de
disti nobis sicut iurasti patribus nostris. terre
lacte et melle mananti. Hodie dominus
deus tuus precepit tibi ut facias manda
ta hec atque iudicia. et custodias et
impleas ex toto corde tuo et ex tota
anima tua. Dominum elegisti hodie ut sit
tibi deus et ambules in viis eius et custo
dias cerimonias illius et mandata
atque iudicia. et obedias eius imperio
Et dominus elegit te hodie ut sis ei po
pulus peculiaris sicut locutus est tibi.
et custodias omnia precepta eius. et faci
at te excelsiorem cunctis gentibus quas
creavit in laudem et nomen et gloriam suam.
ut sis populus sanctus domini dei tui sicut locutus est.

Precepit autem moyses et XXVII
seniores populo dicentes. Cu
stodite omne mandatum quod precipio
vobis hodie. Cumque transieritis
iordanem in terram quam dominus deus tuus
dabit tibi. eriges ingentes lapi
des et calce levigabis eos. ut pos
sis in eis scribere omnia verba legis
huius iordane transmisso. ut in
troeas terram quam dominus deus tuus
dabit tibi. terram lacte et melle ma
nantem. sicut iuravit patribus tuis.
Quando ergo transieris iordanem.
erige lapides quos ego hodie precipio
tibi in monte hebal. et levigabis eos
calce. et edificabis ibi altare domino
deo tuo de lapidibus quos ferrum non
tetigit et de saxis deformibus et

impolitis. et offeres super eo holocau
sta domino deo tuo. et immolabis hostias
pacificas. et comedes ibi et epulabe
ris coram deo tuo. et scribes super lapi
des omnia verba legis huius plane et luci
de. Dixeruntque moyses et sacerdotes
levitici generis ad omnem israel. At
tende et audi israel. Hodie populus domini
dei tui factus es. Audies vocem eius et fa
cies mandata atque iustitias quas
ego precipio tibi. Precepitque moyses
populo in die illo dicens. Hii stabunt
ad benedicendum domino super montem
garizim iordane transmisso. Sy
meon levi. iudas ysachar ioseph
et beniamin. et e regione isti stabunt
ad maledicendum in monte hebal. ru
ben gad et aser. zabulon dan et
neptalim. Et pronuntiabunt levi
te. dicentque ad omnes viros israel ex
celsa voce. Maledictus homo qui facit
sculptile et conflatile abhominationem
domini opus manuum artificum. ponitque
illud in abscondito. Et responde
bit omnis populus dicetque. amen. Male
dictus qui non honorat patrem suum et ma
trem. Et dicet omnis populus amen. Male
dictus qui transfert terminos proximi
sui. Et dicet omnis populus amen. Maledictus
qui errare facit cecum in itinere. Et dic
et omnis populus amen. Maledictus qui pervertit iu
dicium advene pupilli et vidue. Et
dicet omnis populus amen. Maledictus qui dor
mit cum uxore patris sui. et revelat
operimentum lectuli eius. Et dicet omnis
populus amen. Maledictus qui dormit cum omni
iumento. Et dicet omnis populus amen. Male
dictus qui dormit cum sorore sua filia pa
tris sui sive matris sue. Et dicet omnis

ppls am. Maledict' qui dormit cu
socru sua. Et dicet oīs ppls am.
Maledict' qui clam percusserit pxi
mū suū. Et dicet oīs ppls am. Male
dictus q dormit cū uxore pximi sui.
Et dicet oīs ppls am. Maledcs qui
accipit munera. ut pcutiat aiam
sanguinis innocentis. Et dicet oīs
ppls am. Maledcs qui nō pmanet
in sermonibz legis hui'. nec eos ope
pficit. Et dicet oīs ppls am. xxviii
Si aut audieris uocē dñi dei
tui ut facias atq custodias
omnia mandata ei' que ego pci
pio t' hodie. faciet te dñs ds tuus
excelsiorē cunctis gentibz que u'
sant' in tra. Venientq sup te uni
use bndcones iste z apprehendent
te. si tam pcepta ei' audieris. Be
nedcs tu in ciuitate. z bndcs in
agro. Benedcs fructus uentris
tui z fruct' terre tue. fructusq iu
mtor tuor. greges armtor tuor
z caule ouiū tuar. Benedca hor
rea tua. z bndce reliquie tue.
Bndcs eris ingrediens z egredi
ens. Dabit dñs inimicos tuos.
qui insurgent aduersū te corruen
tes in conspectu tuo. Per unā uiam
uenient ctra te. z p septē fugient
a facie tua. Emittet dñs benedco
nē sup cellaria tua. z sup oīa opa
tuar manuū benedicetq t' in terra quā
quā acceperis. Suscitabit te dñs s
in pplm sanctū sic iurauit t'. si cu
stodieris mandata dñi di tui z am
bulaueris in uijs ei'. Videbuntq
oēs terrar ppli qd nom dñi in
uocatū ē sup te. z timebunt te.

Habundare te faciet dñs omnibz
bonis fructu uteri tui z fructu iu
mtor tuor. fructu terre tue q
iurauit dñs pribz tuis ut da
ret t'. Apiet dñs thesaurū suū
optimū celū. ut pluuiā tribu
at terre tue in tempe suo. Be
nedicetq cunctis opibz manu
um tuar. z fenerabis gentibz
multis. z ipē a nullo fenus
accipies. Constituet te dñs
in caput z nō in caudā. z eris
semp sup z nō subt. si audieris
mandata dñi di tui que ego pre
cipio t' hodie. z custodieris z
feceris. ac nō declinaueris ab eis
nec ad dexteram nec ad sinistrā.
nec secut' fuis deos alienos neq
colueris eos. Qd si audire nolueris
uocē dñi di tui. ut custodias z
facias oīa mandata ei' z cerimo
nias quas ego pcipio t' hodie.
uenient sup te oēs maledcones
iste. z apphendent te. Maledcs
eris in ciuitate. z maledcs in agro
maledcm horreū tuū. z maledce
reliquie tue. maledcs fructus
uteri tui. z fructus tre tue. ar
menta boum tuor z greges ouiū
tuar. Maledcs eris ingrediens.
z maledcs egrediens. Mittet dñs
sup te famem z esuriē z increpa
tionē in oīa opa tua q facies. do
nec cterat te z pdat uelociter.
Propt' adinuentiones tuas pessi
mas in quibz reliquisti me. ad
iungat t' dñs pestilentiā donec
csumat te de terra ad quā ingredi
eris possidendā. Peutiat te dñs

egestate febri et frigore ardore
et estu et aere corrupto ac rubi
gine et persequatur donec pereas.
Sit celum quod super te est eneum et
terra quam calcas ferrea. Det dominus
imbrem terre tue pulverem et de celo
descendat super te cinis donec con
teraris. Tradet te dominus corruen
tem ante hostes tuos. Per unam viam
egrediaris contra eos et per septem fu
gias et dispergaris per omnia regna
terre. Sit cadaver tuum in escam
cunctis volatilibus celi et bestiis
terre et non sit qui abigat. Percutiat
te dominus ulcere egypti et partem cor
poris per quam stercora digeruntur. sca
bie quoque et prurigine ita ut
curari nequeas. Percutiat te dominus
amentia cecitate ac furore mentis
et palpes in meridie sicut palpare
solet cecus in tenebris et non diri
gas vias tuas. Omnique tempore
calumpniam sustineas et opprima
ris violentia. nec habeas qui
liberet te. Uxorem accipias et alius
dormiat cum ea. Domum edifices
et non habites in ea. plantes vineam
et non vindemies eam. Bos tuus im
moletur coram te et non comedas ex eo.
Asinus tuus rapiatur in conspectu tuo.
et non reddatur tibi. Oves tue den
tur inimicis tuis et non sit qui te
adiuvet. Filii tui et filie tue tra
dantur alteri populo videntibus ocu
lis tuis et deficientibus ad conspec
tum eorum tota die. et non sit fortitudo
in manu tua. Fructus terre et omnes
labores tuos comedat populus quem
ignoras. et sis semper calumpni

am sustinens et oppressus cunctis
diebus. et stupens ad terrorem eorum
que videbunt oculi tui. Percutiat te
dominus ulcere pessimo in genibus et
in suris. sanarique non possis. a plan
ta pedis usque ad verticem tuum. Du
cetque te dominus et regem tuum quem constitues
super te in gentem quam ignoras tu et pa
tres tui. et servies ibi diis alienis lig
no et lapidi. et eris perditus in proverbium
ac fabulam omnibus populis ad quos te intro
duxerit dominus. Sementem multam ia
cies in terram et modicum congregabis.
quia locuste devorabunt omnia. Vineam
plantabis et fodies et vinum ex ea
non bibes nec colliges ex ea quippiam.
quoniam vastabitur vermibus. Olivas ha
bebis in omnibus terminis tuis et non un
geris oleo quia defluent et peribunt.
Filios generabis et filias et non frue
ris eis quoniam ducentur in captivita
tem. Omnes arbores tuas et fruges ter
re tue rubigo consumet. Advena qui
tecum versatur in terra ascendet supra
te eritque sublimior. tu autem descen
des et eris inferior. Ipse feneabit tibi
et tu non feneabis ei. ipse erit in cap
ut et tu eris in cauda. Et venient super
te omnes maledictiones iste et persequen
tur et apprehendent te donec intereas.
quia non audisti vocem domini dei tui nec ser
vasti mandata eius et cerimonias
quas precepit tibi. et erunt in te signa
atque prodigia. et in semine tuo usque
in sempiternum. Eo quod non servieris
domino deo tuo in gaudio cordisque leti
cia propter rerum omnium habundantiam.
servies inimico tuo quem immit
tet deus tibi in fame et siti et nuditate

et omnium penuria. et ponet iugum
ferreum super cervicem tuam donec te
conterat. Adducet dominus super te gen
tem de longinquo et de extremis fi
nibus terre in similitudinem aquile vo
lantis cum impetu cuius linguam intel
ligere non possis. gentem procacissimam
et que non deferat seni. nec misere
atur parvuli. et devoret fetus iumen
torum tuorum ac fruges terre tue donec
intereas. et non relinquet tibi triticum vinum
et oleum. armenta boum et greges ovium.
donec te conterat et disperdat in cunc
tis urbibus tuis. et destruentur mu
ri tui firmi atque sublimes in quibus
habebas fiduciam in omni terra tua.
Obsideberis intra portas tuas in omni
terra tua quam dabit tibi dominus deus tuus.
et comedes fructum uteri tui. et carnes
filiorum et filiarum tuarum quas dedit tibi dominus
deus tuus in angustia et vastitate qua
opprimet te hostis tuus. Homo de
licatus et luxuriosus inter valde in
videbit fratri suo. et uxori que cubat
in sinu suo. ne det eis de carnibus fi
liorum suorum quas comedet. eo quod nichil
aliud habeat in obsidione et penu
ria qua te vastaverint inimici tui intra
omnes portas tuas. Tenera mulier et de
licata que super terram ingredi non va
lebat. nec pedis vestigium figere
propter mollitiem et teneritudinem nimiam.
invidebit viro suo qui cubat in sinu eius
super filii et filie carnibus. et de illuvie
secundinarum que egrediuntur de medio
feminum eius. et super liberis qui eadem hora
nati sunt. Comedent eos clam propter
rerum omnium penuriam et obsidionem et va
stitatem qua opprimet te inimicus tuus

intra portas tuas. Nisi custodie
ris et feceris omnia verba legis huius
que scripta sunt in hoc volumine. et
timueris nomen eius gloriosum et terribi
le hoc est dominum deum tuum. augebit dominus
plagas tuas et plagas seminis
tui. plagas magnas et perseve
rantes. infirmitates pessimas
et perpetuas. et convertet in te omnes af
flictiones egypti quas timuisti et
adherebunt tibi. Insuper et universos lan
guores et plagas que non sunt scripte in vo
lumine legis huius inducet dominus
super te donec te conterat. Et rema
nebitis pauci numero qui prius eratis
sicut astra celi pre multitudine. quoniam
non audisti vocem domini dei tui. Et sicut an
te letatus est dominus super vos. bene vobis faci
ens vosque multiplicans. sic leta
bitur disperdens vos atque subvertens.
ut auferamini de terra ad quam ingredi
eris possidendam. Disperget te dominus
in omnes populos a summitate terre usque ad
terminos eius. et servies ibi diis alienis.
quos et tu ignoras et patres tui lignis
et lapidibus. In gentibus quoque illis non que
sces. neque erit requies vestigio pedis
tui. Dabit enim tibi dominus ibi cor pavi
dum et deficientes oculos. et animam
merore consumptam. et erit vita tua quasi
pendens ante te. Timebis nocte et
die. et non credes vite tue. Mane di
ces quis michi det vesperum. et vespere quis
michi det mane. propter cordis tui formi
dinem qua terreberis. et propter ea que tuis
videbis oculis. Reducet te dominus clas
sibus in egyptum. per viam de qua dixit tibi ut
eam amplius non videres. Ibi vendemini
inimicis tuis in servos et ancillas. et

ñ erit q̄ emat · uos de manib; eor
Hec sunt ūba fed'is qd' p̄cē xxx
pit dn̄s moysi ut feriret cū fili
is isr̄l' in t'ra moab · p̄t' illud fed'
qd' cū illis pepigit in oreb · Voca
uitq; moyses omnē isr̄l' · et dixit
ad eos · Vos uidistis uniūsa q̄
fecit dn̄s corā uobis in t'ra egip
ti pharaoni et oīb; seruis ei' · uni
ūseq; t're illi' · temptationes mag
nas q̄s uiderunt oc'li tui · signa il
la portentaq; ingentia · et n̄ ded'
dn̄s uob' cor intelligens · et oc'los
uidentes et aures que possent au
dire usq; ī presentē diē · Adduxit
uos q̄draginta annis p desertū ·
n̄ sunt adtrita uestimēta u'rā nec cal
ciamēta pedū u'ror; uetustate con
sumpta s̄ · panē n̄ comedistis uinū
et siceram n̄ bibistis · ut sciretis q;
ip̄e est dn̄s d's u'r · et uenistis ad
locū hunc · Egressusq; ē seon rex e
sebon · et og rex basan · occurrentes
nobis adpugnā · p̄cussimq; eos
et tulim' terrā eor · ac tradidim' pos
sidendā ruben et gad et dimidie tri
bui manasse · Custodite ḡ uerba
pacti hui' et īplete ea · ut īntelliga
tis uniūsa q̄ facietis · Vos statis
hodie cuncti corā dn̄o d'o u'ro · prin
cipes u'ri ac trib; et maiores natu
atq; doctores · oīs p̄p̄ls isr̄l' liberi
et uxores u're et aduene q̄ tec̄ mo
rant' in castris · exceptis lignor
cesorib; et hys q̄ cōportant aq̄s · ut
transeas in federe dn̄i d'i tui · et in
iure iurando qd' hodie dn̄s d's tu'
p̄cutit tecū ut suscitet te s̄ in po
pulū · et ip̄e sit d's tu' sic locutus ē ·

ē · et sic iurauit p̄rib; tuis abraham
ysaac et iacob · Nec uobis solis ego
fed' hoc ferio · et hec iuramēta cōfirmo · s;
cunctis p̄sentib; et absentib; · Vos
ē nostis quom̄ habitauimus in t'
ra egipti · et q̄m transierim' p medīū
nationū · q̄s transeuntes uidistis
abhominationes et sordes · id ē idola eor
lignū et lapidē · argentū et aurū q̄
colebant · ne forte sit int' uos uir
aut mulier · familia aut trib; cui'
cor auersū est hodie a dn̄o d'o u'ro ·
ut uadat et s̄uiat dys alienis illar
gentiū · et sit int' uos radix ḡminans
fel et amaritudinē · Cumq; audierit
ūba iuramēti hui' · benedicat s̄ i corde
de suo dicens · Pax erit m̄ · et ambu
labo in p̄uitate cordis mei · et assu
mat ebrius sitientē · et dn̄s n̄ igno
scat ei · s; tunc q̄ maxime furor ei'
fumet · et zelus cōtra hoīem illū · et se
deant sup eū oīa maledicta q̄ scripta s̄
ī hoc uolumine · et deleat nom̄ ei' sub celo ·
et cōsumat eū in p̄ditionē ex oīb; tri
bub; isr̄l' · iuxta maledictiones q̄ lib'
legis hui' ac fed'is cōtinent' · Dicetq;
sequēs gen'atio et filij q̄ nascent' · de
inceps et p'egrini q̄ delonge uenerit ·
uidentes plagas t're illi' et infirmita
tes quib; eā afflixerit dn̄s · sulphure
et salis ardore cōburens · ita ut ultra
n̄ seratur · nec uirens quippiā ḡminet
ī exemplū subūsionis sodome et go
morre · adame et seboim · q̄s subuer
tit dn̄s in ira et furore suo · et dicent
oēs gentes · Quare sic fec' dn̄s t're
huic · Que ē hec ira furoris ei' imm
sa · Et respondebunt · Quia dereli
quer' pactū dn̄i qd' pepigit cū p̄rib;

eorum quando eduxit eos de terra egypti. et
servierunt diis alienis. et adoraverunt deos
quos nesciebant. et quibus non fuerant adtri-
buti. ideo iratus est eis dominus furor domini
contra terram istam. ut induceret super eam omnia
maledicta que in hoc volumine scripta sunt. et
eiecit eos de terra sua in ira et in furore et
indignatione maxima. Proiecitque
in terram alienam sicut hodie comprobatur. Ab-
scondita domino deo nostro que manifesta
sunt nobis et filiis nostris usque in eternum.
t uba ut faciamus universa legis huius. XXXI
Cum autem venerint super te omnes sermo-
nes isti. benedictio sive maledictio
quam proposui in conspectu tuo. et ductus pe-
nitudine cordis tui in universis genti-
bus in quas disperserit te dominus deus tuus. et re-
versus fueris ad eum. et obedieris eius im-
periis sicut ego hodie precipio tibi cum filiis
tuis in toto corde tuo et in tota anima tua.
reducet te dominus deus tuus de captivitate
tua ac miserebitur tui. et rursum congre-
gabit te de cunctis populis in quos te ante
dispersit. Si ad cardines celi fueris dissi-
patus. inde te retrahet dominus deus tuus.
et assumet atque introducet in terram quam
possederunt patres tui. et obtinebis eam.
et benedicens tibi maioris te numeri esse
faciet quam fuerunt patres tui. Circumci-
det dominus deus tuus cor tuum. et cor seminis
tui. ut diligas eum in toto corde tuo et
in tota anima tua ut possis vivere. Omnes
autem maledictiones has convertet dominus super in-
imicos tuos. et eos qui oderunt te et perse-
quuntur. Tu autem reverteris et audies vo-
cem domini dei tui. faciesque universa manda-
ta que ego precipio tibi hodie. et habun-
dare te faciet dominus deus tuus in cunctis ope-
ribus manuum tuarum. in sobole uteri
tui. et in fructu iumentorum tuorum. in uber-
tate terre tue. et in rerum omnium largitate.
Revertetur enim dominus ut gaudeat super te
in omnibus bonis sicut gavisus est in patribus
tuis. si tamen audieris vocem domini dei
tui. et custodieris precepta et cerimo-
nias que in hac lege scripta sunt. Et re-
vertaris ad dominum deum tuum in toto cor-
de tuo et in tota anima tua. Mandatum
hoc quod precipio tibi hodie custodias.
non supra te est neque procul positum nec in
celo situm ut possis dicere. quis nostrum
in celum valet ascendere ut deferat
illud ad nos et audiamus atque opere com-
pleamus. Neque trans mare positum.
ut causeris et dicas. Quis e nobis
transfretare poterit mare. et illud
ad nos usque deferre. ut possimus au-
dire et facere quod preceptum est. Sed
iuxta te est sermo valde in ore tuo et in
corde tuo ut facias illud. Considera
quod hodie proposuerit in conspectu tuo vitam
et bonum. et econtrario mortem et ma-
lum. ut diligas dominum deum tuum. et am-
bules in viis eius et custodias manda-
ta illius. et cerimonias atque iudicia et
vivas ac multiplicet te. benedi-
catque tibi in terra ad quam ingredieris
possidendam. Si autem aversum fuerit cor
tuum et audire nolueris. atque errore
deceptus adoraveris deos alienos et ser-
vieris eis. predico tibi hodie quod pereas.
et parvo tempore moreris in terra
ad quam ingredieris possidendam. Ior-
danem transmisso. Testes invoco ho-
die celum et terram quod proposuerim vobis
vitam et bonum. benedictionem et maledictio-
nem. Elige ergo vitam. ut et tu vivas et
semen tuum atque obedias voci eius

⁊ illi adhereas. Ipse est enim uita tua ⁊
longitudo dierum tuorum: ut habites in
terra pro qua iurauit dominus patribus tuis ab
raham ysaac ⁊ iacob ut daret eam illis.
Abiit itaque moyses ⁊ locutus xxxi
est omnia uerba hec ad uniuersum israel:
⁊ dixit ad eos. Centum uiginti annorum
sum hodie. Non possum ultra egredi ⁊
ingredi: presertim cum ⁊ dominus dixerit
michi: non transibis iordanem istum. Dominus
ergo deus tuus transibit ante te: ipse de
lebit omnes gentes has in conspectu tuo:
⁊ possidebis eas. Et iosue iste transi
bit ante te sicut locutus est dominus: facietque
dominus eis sicut fecit seon ⁊ og regibus a
morreorum ⁊ terre eorum. delebitque eos.
Cum ergo ⁊ hos tradiderit uobis: similiter
facietis eis sicut precepi uobis. Viriliter
agite: ⁊ confortamini. Nolite timere:
nec paueatis ad conspectum eorum: quia
dominus deus tuus ipse est ductor tuus: ⁊
non derelinquet te. Vocauitque moy
ses iosue: ⁊ dixit ei coram omni israel.
multitudine filiorum israel. Confor
tare ⁊ esto robustus. Tu enim intro
duces populum istum in terram quam daturum
se patribus eorum iurauit dominus: ⁊ tu eam sor
te diuides: ⁊ dominus qui ductor uester est.
ipse erit tecum. Non dimittet: neque
derelinquet te. Noli timere: nec
paueas. Scripsit itaque moyses le
gem hanc. ⁊ tradidit eam sacerdo
tibus filiis leui qui portabant archam
federis domini: ⁊ cunctis senioribus
israel. precepitque eis dicens. Post sep
tem annos anno remissionis in sol
lempnitate tabernaculorum. conuenien
tibus cunctis ex israel. ut appareant
in conspectu domini dei tui in loco quem ele

get dominus: leges uerba legis huius
coram omni israel audientibus eis ⁊ in
unum omni populo congregato tam uiris
quam mulieribus. paruulis ⁊ aduenis
qui sunt intra portas tuas: ut audien
tes discant ⁊ timeant dominum deum ue
strum: ⁊ custodiant impleantque omnes
sermones legis huius. Filii quoque eorum
qui nunc ignorant ut audire possint
⁊ timeant dominum deum suum cunctis die
bus uite sue. quibus uersantur in terra ad
quam uos iordane transmisso pergitis
obtinendam. Et ait dominus ad moysen.
Ecce prope sunt dies mortis tue. Voca io
sue ⁊ state in tabernaculo testimonii:
ut precipiam ei. Abierunt ergo moyses
⁊ iosue ⁊ steterunt in tabernaculo
testimonii: apparuitque eis dominus ibi in
columpna nubis: que stetit in intr
oitu tabernaculi. Dixitque dominus ad moy
sen. Ecce tu dormies cum patribus tuis.
⁊ populus iste consurgens fornicabitur cum
diis alienis. in terra ad quam ingredietur
ut habitet in ea. Ibi derelinquet
me ⁊ irritum faciet fedus quod pepigi
cum eo: ⁊ irascetur furor meus contra eum
in die illo: ⁊ derelinquam eum ⁊ abscon
dam faciem meam ab eo ⁊ erit in deuora
tionem. Inuenient eum omnia mala ⁊ af
flictiones: ita ut dicat in illo die.
Vere quia non est deus mecum: inuenerunt
me hec mala. Ego autem abscondam
⁊ celabo faciem meam in die illo propter
omnia mala que fecit: quia secutus est
deos alienos. Nunc itaque scribite
uobis canticum istud ⁊ docete filios
uestros: ut memoriter teneant ⁊ ore
decantent: ⁊ sit michi carmen istud pro
testimonio inter filios israel. Intro

ducā enī eū in t'ram pro qua iuraui pa
trib; ei'. lacte ⁊ melle manantē. Cū
q; comederint ⁊ saturati crassiq; fue
rint. auertent' ad deos alienos ac ser
uient eis. detrahentq; m̄ ⁊ irritū
facient pactū meū. Postquā inue
nerint mala multa ⁊ afflictiones.
respondebit ei canticū istud pro testi
monio. qd' nulla delebit obliuio
ex ore seminis sui. Scio enī cogitati
ones ei' que facturus sit hodie. añ
q; introducā eū in t'ram. quā ei polli
citus sū. Scripsit g' moyses canticū
⁊ docuit filios isrl'. precepitq; iosue fi
lio nun ⁊ ait. Confortare ⁊ esto robust'.
Tu enī introduces filios in t'ram quā
pollicit' sum. ⁊ ego ero tecū. Postq;
g' scripsit moyses uerba legis hui' in
uolumine atq; compleuit. precepit leuitis
qui portabant archā federis dn̄i dicens.
Tollite librū istū ⁊ ponite eū in latere
arche federis dn̄i dei urī. ut sit ibi contra
te in testimoniū. Ego enī scio contentio
nē tuā. ⁊ ceruicē tuā durissimā. Ad
huc uiuente me ⁊ ingrediente uob'
cū. semp contentiose egistis contra dn̄m.
quāto magis cū mortuus fuero. Cong'
gate ad me om̄s maiores natu p tri
bus urās atq; doctores. ⁊ loquar au
dientib; eis sermones istos. ⁊ inuoca
bo contra eos celū ⁊ t'ram. Noui enī qd'
post mortē meā inique agetis ⁊ declinabi
tis cito de uia quā precepi uobis. ⁊
occurrent uob' mala in extremo tem
pore. qn̄ feceritis malū in conspectu dn̄i. ut
irritetis eū p opa manuū urār. Locut'
est g' moyses audiente uniuso cetu is
rahel uba carminis hui'. ⁊ ad finē usq;
compleuit.. xxxii

Audite celi que loquar. audiat
terra uba oris mei. Concrescat
in pluuia doctrina mea. fluat ut ros
eloquiū meū. quasi ymber sup her
bā. ⁊ q̄si stille sup gramina. q; no
mē dn̄i inuocabo. Date magnifi
centiā deo nro. dei pfcā s̄ opa. ⁊
om̄s uie ei' iudicia. Deus fidelis
⁊ absq; ulla iniquitate. iustus ⁊ rect'.
Peccauer' ei ⁊ n̄ filii ei' in sordib;. ge
neratio praua ⁊ exasperans. Hecine
reddis dn̄o pp'le stulte ⁊ insipiens.
Numqd' n̄ ip̄e ē pr̄ tuus. qui possedit
⁊ fecit ⁊ creauit te. Et cetā usq; in
finē cantici. Uenit g' moyses ⁊ locu
tus ē omnia uerba cantici hui' in au
rib; ppli ip̄e ⁊ iosue fili' nun. compleuit
q; om̄s sermones istos loquēs ad uniūsū
isrl'. ⁊ dix' ad eos. Ponite corda urā in
om̄ia uba q̄ ego testificor uobis hodie.
ut mandetis ea filiis uris custodire
⁊ facere ⁊ implere uniusa que scripta
s̄ in uolumine legis hui'. q; n̄ incas
sū p̄cepta s̄ uob'. s; ut singli in eis
uiuerent. que facientes longo p'se
ueretis tempe. in t'ra ad quā iordane
transituri ingredimini possidendā.
Locutusq; ē dn̄s ad moysen dicens
eadē die. Ascende in montē istū aba
rim idest transitū. in montē nebo
qui ē in t'ra moab contra iericho. ⁊
uide terrā chanaan quā ego tradā
filiis isrl' optinendā. ⁊ morere in
monte. quē conscendens iungeris po
pulis tuis. sic̄ mortuus ē aaron fra
ter tu' in monte or ⁊ appositus ē po
pulis suis. q; p̄uaricati estis contra
me in medio filior isrl' ad aquas contradic
tionis in cades deserti sin. ⁊ n̄ scifica

ctis me inter filios israel. Contra uide
bis terram et non ingredieris in eam quam
ego dabo filiis israel. xxxiiij
Hec est benedictio qua benedixit
moyses homo dei filiis israel ante
mortem suam. et ait. Dominus de syna uenit.
et de seir ortus est nobis. Apparuit de
monte pharan. et cum eo sanctorum milia.
In dextera eius ignea lex. dilexit populos.
Omnes sancti in manu illius sunt. et qui a
propinquant pedibus eius accipient de
doctrina illius. Legem precepit nobis
moyses. hereditatem multitudinis
iacob. Erit apud rectissimum rex. con
gregatis principibus populi cum tribubus
israel. Viuat ruben et non moriatur. et
sit paruus in numero. Hec est benedic
tio iude. Audi domine uocem iude. et ad
populum suum introduc eum. Manus eius
pugnabunt pro eo. et adiutor illius contra
aduersarios eius erit. Leui quoque ait. Per
fectio tua et doctrina tua uiro sancto tuo
quem probasti in temptatione. et iudicasti
ad aquas contradictionis. qui dixit patri
suo et matri sue nescio uos. et fratribus
ignoro illos. et nescierunt filios
suos. Hii custodierunt eloquium tuum et
pactum tuum seruauerunt. iudicia tua
o iacob. et legem tuam o israel. Ponent thi
miama in furore tuo. et holocaustum
super altare tuum. Benedic domine fortitu
dinem eius. et opera manuum illius suscipe. Per
cute dorsum inimicorum eius. et qui oderunt
eum non consurgant. Et beniamin ait.
Amantissimus domini. habitabit confidenter
in eo. Quasi in thalamo tota die mo
rabitur. et inter humeros illius requiescet.
Joseph quoque ait. De benedictione domini terra
eius. de pomis celi et rore atque abysso
subiacente. de pomis fructuum solis et
ac lune. de uertice antiquorum montium.
de pomis collium eternorum. de frugibus terre et
plenitudine eius. Benedictio illius qui ap
paruit in rubo. ueniat super caput ioseph.
et super uerticem nazarei inter fratres suos. Qua
si primogeniti tauri pulcritudo eius. cor
nua rinocerotis cornua illius. In ipsis uen
tilabit gentes usque ad terminos terre.
Hee sunt multitudines ephraim. et hec
milia manasse. Et zabulon ait. Leta
re zabulon in exitu tuo. et isachar in
tabernaculis tuis. Populos ad montem
uocabunt. ibi immolabunt uictimas
iustitie. qui inundationem maris quasi
lac sugent. et thesauros absconditos
harenarum. Et gad ait. Benedictus in latitu
dine gad. Quasi leo requieuit. cepitque
brachium et uerticem. et uidit principatum suum
quod in parte sua doctor esset repositus. qui fu
it cum principibus populi et fecit iustitias domini.
et iudicium suum cum israel. Dan quoque ait. Dan
catulus leonis. fluet largiter de basan.
Et neptalim dixit. Neptalim habun
dantia perfruetur. et plenus erit benedictio
ne domini. mane et meridie possidebit.
Aser quoque ait. Benedictus in filiis aser. Sit
placens fratribus suis. et tinguat in oleo
pedem suum. Ferrum et es calciamentum eius.
Sicut dies iuuentutis tue. ita et senec
tus tua. Non est deus alius ut deus rectissimi.
ascensor celi auxiliator tuus. Mag
nificentia eius discurrunt nubes. Habi
taculum eius sursum. et subter brachia sem
piterna. Eiciet a facie tua inimicum.
dicetque conterere. Habitabit israel confiden
ter et solus. Oculus iacob in terra frumen
ti et uini. celique caligabunt rore. Bea
tus es tu israel. Quis similis tui popule

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

L

qui saluaris. In dño scutũ auxilii tui.
⁊ gladius glĩe tue. Negabunt te inimi
ci tui. ⁊ tu eoꝝ colla calcabis. xxxv.
Ascendit ergo moyses de campestrib;
moab sup montẽ nebo in uerticem
phasga contra iericho. ostenditq; ei dñs
omnẽ terrã galaad usq; dan. ⁊ uniuer
sũ neptalim. terramq; ephraim ⁊ manas
se. ⁊ omnẽ terrã iuda usq; ad mare nouissi
mũ. ⁊ australẽ plagã ⁊ latitudinẽ cã
pi iericho ciuitatis palmaꝝ. usq; se
gor. Dixitq; dñs ad eũ. Hec ẽ terra p q
iuraui abrahã ysaac ⁊ iacob dicens.
semini tuo dabo eã. Vidisti eã oculis
tuis. ⁊ nõ transibis ad illã. Mortuus ẽ
que ibi moyses seruus dñi in terra moab
iubente dño. ⁊ sepeliuit eũ in ualle ter
re moab contra phogor. ⁊ nõ cognouit
homo sepulcrũ ei usq; in presentẽ diẽ.
Moyses centũ ⁊ uiginti annoꝝ erat
quando mortuus ẽ. nec caligauit ocu
lus ei. nec dentes illi moti sunt. Fle
ueruntq; eum filii isrl in campestrib;
moab triginta dieb;. ⁊ cõpleti s dies
planctus lugentiũ moysen. Iosue uero
filius nun repletus ẽ spũ sapientie.
quia moyses posuit sup eũ man9 suas
⁊ obedierũt ei filii isrl. feceruntq; sic̃
precepit dñs moysi. Et nõ surrexit p
pheta ultra in isrl sic̃ moyses. quẽ nos
set dominus facie ad faciẽ in omnib; sig
nis atq; portentis que misit p eũ ut fa
ceret in terra egipti pharaoni ⁊ omib; suis
ei uniuerseq; terre illi. ⁊ cunctã manũ ro
bustã. magnaq; mirabilia que fecit
moyses corã uniuerso ysrahel.
Explicit lib' helle adabarim. idẽ deu
teronomiũ. Incipit prefatio sancti
Ieronimi presbiteri. in iosue

Tandem finito pentatheuco
moysi. uelud grandi fenore
liberati. ad ihm filiũ naue
manum mittim9. quẽ hebrei ben nun
iosue idest iosue filiũ nun uocant.
⁊ ad iudicũ librũ quẽ sophtim appel
lant. ad ruth quoq; ⁊ hester q̃s isdẽ
nominib; efferunt. Monemusq; lectorẽ.
ut silua hebraicoꝝ nominũ. ⁊ distincti
ones p membra diuisas diligens scrip
tor conseruet. ne ⁊ noster labor ⁊ illius
studiũ pereat. Et ut in primis qd sepe
testatus sũ. sciat me nõ in reprehensio
nẽ ueteꝝ noua cudere. sic̃ amici mei
criminantur. sꝫ pro uili pte offerre
lingue mee hominib; q̃s tam nr̃a de
lectant. ut p grecoꝝ exaplois que
⁊ sumptu ⁊ labore maximo indigent.
editionẽ nr̃am habeant. Et sicubi
in antiquoꝝ uoluminũ lectione du
bitauerint. hec illis conferentes inue
niunt qd requirãt. maxime cũ apud
latinos tot sint exemplaria quot
codices. ⁊ unusquisq; p arbitrio suo
uel addiderit ul' subtraxerit qd ei
uisum ẽ. ⁊ utiq; nõ possit uerũ ẽẽ qd
dissonat. Vnde cesset arcuato uul
nere contra nos insurgẽ scorpius. ⁊
scm̃ opus uenenata carpere lingua
desistat. ul' suscipiens si placet. ul'
contempnens si displicet. meminer
itq; illoꝝ uersuũ. Os tuũ habun
dabit malicia ⁊ lingua tua concin
nabat dolos. Sedens aduersus fra
trẽ tuũ loquebaris ⁊ aduersus filiũ
matris tue ponebas scandalũ. hec
fecisti ⁊ tacui. Existimasti inique
qd ero tui similis. arguã te ⁊ statuã
contra faciẽ tuã. Que enĩ audientis